

*Донецька обласна універсальна наукова бібліотека
ім. Н. К. Крупської*

КАЛЕНДАР

знаменних і пам'ятних дат

Донецької області

2010 РІК

Донецьк 2009

ББК 92.5

К 17

Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2010 рік [Текст] / Донец. обл. універс. наук. б-ка ім. Н. К. Крупської; уклад. І. В. Гайдишева; ред. О. В. Рязанцева, Т. С. Литвин; наук. ред. О. В. Башун, канд. пед. наук, Н. П. Авдєєнко; відп. за вип. Л. О. Новакова, засл. працівник культури України. – Донецьк: Сх. вид. дім, 2009. – 98 с.

Щорічне видання "Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області" містить інформацію про визначні та пам'ятні події історії, політичного, економічного, культурного життя регіону, ювілеї видатних уродженців краю і тих осіб, чиє життя і діяльність пов'язані з Донеччиною*.

Всі дати наведено за новим стилем. До окремих дат подано довідки і списки літератури.

Перелік дат календаря не завжди претендує на повноту і точність, бо має місце різночитання фактичних матеріалів у різних документах і друкованих джерелах. Дати смерті окремих осіб, включених у календар, не встановлено у зв'язку з відсутністю цієї інформації у друкованих джерелах.

Видання адресоване бібліотечним, музейним, клубним працівникам, вчителям, краєзнавцям та іншим категоріям читачів.

Зауваження і пропозиції просимо надсилати на адресу Донецької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Н. К. Крупської: 83001, м. Донецьк, вул. Артема, 84, відділ краєзнавства.

* Матеріали до знаменних і пам'ятних дат державного значення див. у щоквартальному "Календарі знаменних і пам'ятних дат" (К.: Нац. парламент. б-ка України).

Укладач:	І. В. Гайдишева
Редактори:	О. В. Рязанцева Т. С. Литвин
Наукові редактори:	О. В. Башун, канд. пед. наук Н. П. Авдєєнко
Відповідальний за випуск:	Л. О. Новакова, засл. працівник культури України,

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ У 2010 РОЦІ

Січень

1 – 110 років від дня народження Василя Тимофійовича Литвиненка (1900–1960), двічі Героя Соціалістичної Праці, колишнього голови колгоспу "Батьківщина" Мар'їнського району.

– 75 років тому (1935) введено в дію шахту № 1-2 "Красный Октябрь", м. Єнакієве.

– 65 років від дня народження Михайла Леонідовича Лаврушка (1945), українського композитора, автора концерту для скрипки з оркестром, симфонії "Червоний колір", циклу фортепіанних п'єс-мініатюр, пісень, з 1974 року – викладача Донецького музичного училища. Народився в м. Донецьк.

2 – 125 років від дня народження Бориса Євгеновича Веденєєва (1885–1946), радянського енергетика та гідротехніка, академіка АН СРСР, провідного консультанта з проектування та будівництва Штерівської, Зуївської та Курахівської електростанцій у Донбасі.

– 90 років тому (1920) засновано Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. І. Туган-Барановського як Київський кооперативний інститут (ККІ). У 1935 році інститут було переведено до м. Харків, де на базі Харківського планово-економічного інституту споживчої кооперації та Українського інституту державної торгівлі і ККІ, було створено Харківський інститут державної торгівлі. У 1959 році інститут було переведено до м. Донецьк та перейменовано у Донецький інститут радянської торгівлі. Сьогодні це Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. І. Туган-Барановського.

Див.: 75 років тому засновано Донецький комерційний інститут // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області на 1995 рік. – Донецьк, 1994. – С. 13–14.

– 80 років від дня народження Альберта Олександровича Махотіна (1930–1993), художника, автора творів "Вечір",

"Портовики", "Земля донецька", "Політ", "Азовська регата", "Лист", "На березі". Жив і працював у м. Маріуполь.

– 60 років від дня народження Віктора Павловича Гранкіна (1950), інженера-радіофізика, завідувача кафедри інформатики факультету інформаційних технологій Приазовського державного технічного університету, доктора фізико-математичних наук, професора.

4 – 85 років від дня народження Фатиха Хасяновича Айзятупова (1925–1989), журналіста-фоторепортера, колишнього фотокореспондента Донецької обласної державної телерадіокомпанії, редакції багатотиражної газети "Слово шахтера", співпрацівника редакцій газет "Социалистический Донбасс", "Вечерний Донецк", видавництв "Донбас", "Радянська Донеччина" та ін., нагородженого орденами Вітчизняної війни II ступеня, Слави II ступеня, медалями.

– 75 років тому (1935) введено в дію 250-тонну піч № 1 на Маріупольському заводі "Азовсталь" (зараз ВАТ "Металургійний комбінат "Азовсталь").

– 70 років від дня народження Віталія Костянтиновича Крата (1940), директора Донецького музичного училища, заслуженого працівника культури України.

– 70 років від дня народження Олексія Андрійовича Чиркіна (1940), донецького письменника, автора повістей "Час возвращения", "Соленый песок", "Декабрь-январь, мыс Карбонара", "В Карфаген и обратно" та ін.

5 – 80 років від дня народження Сергія Олексійовича Гондаря (1930), донецького скульптора, члена Національної спілки художників України, автора пам'ятників О. Стаханову, П. Лихолетову, Л. Бикову та ін.

– 75 років від дня народження Тамари Дмитрівни Котової (1935), актриси Донецького обласного російського театру юного глядача (м. Макіївка), заслуженої артистки України.

6 – 90 років тому (1920) засновано Маріупольський краєзнавчий музей.

7 – 80 років від дня народження Григорія Терентійовича Голобородька (1930), колишнього директора, викладача Донецького училища культури, заслуженого працівника культури України.

11 – 105 років від дня народження Михайла Івановича Трубіцина (1905–1992), Героя Радянського Союзу, колишнього директора міжрайонного відділення кінопрокату. Після війни жив і працював у м. Краматорськ.

12 – 60 років від дня народження Олега Володимировича Сіняченка (1950), лікаря, завідувача кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора, члена-кореспондента Академії медичних наук України, академіка Академії вищої освіти України.

13 – 20 років від дня заснування (1990) Донецької обласної краєзнавчої організації.

15 – 100 років від дня народження Арсенія Миколайовича Котляревського (1910–1994), українського органіста, музикознавця, педагога, заслуженого діяча мистецтв України. У 1968–1970 роках працював у Донецькому музично-педагогічному інституті (зараз Донецька державна музична академія ім. С. С. Прокоф'єва).

– 90 років від дня народження Михайла Мойсейовича Кібкалова (1920–2007), Героя Радянського Союзу. До Червоної Армії був призваний у 1938 році Горлівським міським військовим комісаріатом Донецької області.

– 90 років від дня народження Миколи Павловича Логвиненка (1920–1974), Героя Радянського Союзу. Після війни навчався в Донецькому інституті радянської торгівлі (зараз Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. І. Туган-Барановського), який закінчив у 1961 році. Жив у м. Київ.

16 – 115 років від дня народження Івана Євстафійовича Коробчанського (1895–1956), фахівця в галузі коксохімії, колишнього професора Донецького національного технічного університету, члена-кореспондента НАН України.

– 95 років від дня народження Григорія Саковича Шупика (1915–1992), Героя Радянського Союзу. До війни закінчив технікум у м. Артемівськ. Працював на заводі в м. Костянтинівка.

– 85 років від дня народження Василя Петровича Миронова (1925–1988), радянського державного і партійного діяча. У 1976–1982 роки перебував на посаді першого секретаря Донецького міського Компартії України, з липня по жовтень 1982 року – обраний головою виконавчого комітету Донецької обласної ради народних депутатів, з жовтня 1982 по червень 1988 року – секретарем Донецького обкому Компартії України. Нагороджений трьома орденами Леніна, орденами Жовтневої революції, Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани".

17 – 100 років від дня народження Михайла Михайловича Воронкова (1910–1999), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Макіївка.

– 65 років від дня народження Івана Федоровича Карабиця (1945–2002), видатного українського композитора, диригента, заслуженого діяча мистецтв України, народного артиста України, лауреата премії Ленінського комсомолу України ім. М. Островського. Навчався в Артемівському музичному училищі, де засновано щорічний конкурс його імені. Народився в смт Ялта Першотравневого району.

20 – 120 років від дня народження Григорія Павловича Чайки (1890–1961), українського актора, заслуженого артиста України. Працював у Донецькому обласному академічному українському музично-драматичному театрі.

– 100 років від дня народження Льва Арнольдовича Аренсбурга (1910–1991), журналіста. Жив у м. Костянтинівка. Працював літературним співробітником міської газети "Знамя индустрии", з березня 1952 р. – інженером заводу "Автоскло". Нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня, медалями "За оборону

Кавказу", "За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр." та ін.

– 90 років від дня народження Леоніда Миколайовича Боброва (1920–1988), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Райське (зараз смт Дружківської міськради).

– 70 років від дня народження Івана Андрійовича Скидана (1940), гірничого інженера-шахтобудівника, завідувача кафедри нарисної геометрії та інженерної графіки Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, заслуженого працівника народної освіти України.

23 – 90 років від дня народження Миколи Семеновича Щербіни (1920–1981), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Дебальцеве.

25 – 80 років від дня народження Ігоря Олександровича Алфьорова (1930–1978), українського архітектора, лауреата Державної премії УРСР ім. Т. Шевченка (зараз Національна премія України ім. Т. Шевченка). Народився в м. Костянтинівка.

26 – 60 років від дня народження Володимира Стефановича Білецького (1950), відомого українського вченого в галузі гірництва, доктора технічних наук, професора Донецького національного технічного університету, суспільно-політичного діяча.

27 – 90 років від дня народження Івана Федоровича Войтенка (1920–1990), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Красний Лиман.

– 85 років від дня народження Івана Івановича Полянчикіна (1925–1944), Героя Радянського Союзу. До війни жив і працював на шахті в м. Макіївка.

– 80 років від дня народження Раїси Іванівни Новікової (1930), лікарка, професора кафедри анестезіології, інтенсивної терапії та медицини невідкладних станів Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, заслуженого працівника народної освіти України.

Цього місяця виповнюється:

– 140 років від часу (1870), як на території Маріупольського повіту почала діяти земська пошта.

– 100 років від дня народження Василя Яковича Антропова (1910–1943), Героя Радянського Союзу. Помер у госпіталі, похований у м. Макіївка, де його ім'ям було названо вулицю, школу № 2, дитячу бібліотеку.

Лютий

1 – 105 років тому (1905) у селищі Щербинівського рудника (зараз м. Дзержинськ) було відкрито Свято-Макарівський храм.

– 85 років від дня народження Володимира Васильовича Фоміна (1925–2000), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Артемівськ.

– 45 років від дня народження Вадима Яковича Писарева (1965), українського танцівника, зірки світового балету, художнього керівника Донецького академічного державного театру опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка, народного артиста України, лауреата багатьох міжнародних конкурсів артистів балету, володаря премії ЮНЕСКО "Кращий танцівник світу – 1995", лауреата премії "Людина року в Україні – 1996" у номінації "Діяч культури і мистецтв року", володаря премії Спілки театральних діячів України "Тріумф", Почесного громадянина м. Донецька, засновника "Школи хореографічної майстерності Вадима Писарева", засновника і директора Міжнародного фестивалю "Зірки світового балету", нагородженого орденами "За заслуги" II і III ступеня, Командорським Хрестом-орденом Святого Станіслава III ступеня, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

2 – 80 років тому (1930) Президія Вищої ради народного господарства СРСР прийняла постанову про будівництво нового металургійного заводу в м. Маріуполь (зараз ВАТ "Металургійний комбінат "Азовсталь").

– 60 років від дня народження Олександра Олександровича Малінки (1950), донецького художника-мариніста, члена Національної спілки художників України.

3 – 90 років від дня народження Федора Устиновича Чернікова (1920–1971), Героя Радянського Союзу. До війни працював електрослюсарем на шахті в м. Горлівка. Після війни повернувся до рідного міста, працював на шахті ім. М. І. Калініна.

– 60 років від дня народження Володимира Григоровича Погребняка (1950), проректора з науково-педагогічної роботи і міжнародних зв'язків Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. І. Туган-Барановського, доктора технічних наук, професора, академіка Академії наук вищої школи України, нагородженого знаком "Відмінник освіти України".

7 – 75 років від дня народження Івана Григоровича Гринцова (1935), державного діяча, у 1971–1975 роках перебував на посаді секретаря Донецького обкому Компартії України, депутата Верховної Ради СРСР 9, 10, 11 скликань. Народився в с. Павловське Мар'їнського району.

– 70 років від дня народження Юрія Васильовича Наумова (1940–1996), журналіста, маріупольського краєзнавця, збирача та активного популяризатора знань про Приазов'я.

13 – 80 років від дня народження Василя Петровича Полоника (1930–1996), українського скульптора, народного художника України, автора творів "В забої", "Шахтар Донбасу", "Весна", "Письменник Павло Байдебуря", пам'ятників В. І. Леніну в м. Макіївка та м. Горлівка, художнику А. І. Куїнджі в м. Маріуполь, композитору С. С. Прокоф'єву в с. Красне Красноармійського району, нагородженого орденами "Знак Пошани", Трудового Червоного Прапора. Народився в с. Привілля Слов'янського району.

14 – 155 років від дня народження Всеволода Михайловича Гаршина (1855–1888), російського письменника-гуманіста. Народився в маєтку Приємна Долина Бахмутського повіту Катеринославської губернії (зараз с. Переїзне Артемівського району).

Див.: 140 років від дня народження В. М. Гаршина (1855–1888) // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області на 1995 рік. – Донецьк, 1994. – С. 15–17.

– 100 років від дня народження Петра Львовича Чебаліна (1910–1984), донецького письменника, автора романів "Еще шла война", "Верность", "Черноокая, чернобровая" та ін.

15 – 100 років від дня народження Семена Дмитровича Головача (Головачова) (1910–1974), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Краматорськ.

– 90 років від дня народження Володимира Карповича Вітіна (1915–1942), Героя Радянського Союзу. Загинув у бою 8 лютого 1942 року в районі с. Бондарне Артемівського району, в складі танкового екіпажу знищив мінометну батарею, декілька автомашин ворога.

16 – 65 років тому (1945) засновано Донецький завод по ремонту транспортного устаткування.

18 – 80 років від дня народження Валентина Олександровича Землянського (1930), соліста Донецького академічного державного театру опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка, народного артиста України. Виконував головні партії в операх "Набукко", "Отелло", "Риголетто" та ін. У його репертуарі більше десяти циклів пісень та романсів на вірші Шевченка, Сосюри, Єсеніна та ін. поетів.

– 65 років від дня народження Галини Петрівни Клименко (1945), професора кафедри металоріжучих верстатів та інструментів Донбаської державної машинобудівної академії, доктора технічних наук, нагородженої почесною грамотою Міністерства освіти і науки України, знаком "Відмінник освіти України".

19 – 145 років від дня народження Георгія Миколайовича Висоцького (1865–1940), видатного вченого в галузі лісівництва, ґрунтознавства, геоботаніки та гідрології НАН України. З 1892 року працював на Великоанадольській ділянці експедиції Лісового департаменту під керівництвом В. В. Докучаєва. Зробив значний внесок у степове лісорозведення в Донбасі.

20 – 70 років від дня народження Мойсея Ісаковича Вайнштейна (1940–1981), українського художника. Працював у галузі станкового живопису. Автор картин "Шахи", "Брати", "Вчителька Марта Василівна", "Оля", "За врожай. Хлібороби України", "Дашенька", "Ранок" та ін. Народився в м. Дружківка.

21 – 90 років від дня народження Василя Івановича Козловського (1920–1997), Героя Радянського Союзу. До війни жив у м. Макіївка.

23 – 100 років від дня народження Івана Павловича Красозова (1910–1978), громадського діяча та вченого, кандидата технічних наук, Героя Соціалістичної Праці, заслуженого шахтаря України. Народився в с. Мангуш Першотравневого району.

27 – 105 років від дня народження Сави Леонтійовича Карася (1905–1963), Героя Радянського Союзу. До війни жив і працював у м. Маріуполь.

– 85 років від дня народження Юрія Юхимовича Коритного (1925–2007), донецького журналіста, шкільного вчителя, колишнього кореспондента газети "На страже Заполяр'я", всесоюзної радіостанції "Маяк".

Березень

3 – 80 років від дня народження Івана Іларіоновича Бессараба (1930–2001), гірничого інженера, колишнього генерального директора тресту "Добропіллявуглестрой", нагородженого орденами Жовтневої революції, Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани", медалями.

– 70 років від дня народження Михайла Івановича Бойка (1940), фізіолога рослин, завідувача кафедри фізіології рослин Донецького національного університету, викладача вищої школи, доктора біологічних наук, професора.

4 – 80 років від дня народження Галини Семенівни Крамаренко-Кириліної (1930), колишньої артистки балету, балетмейстера-постановника Донецького академічного державного театру опери та

балету ім. А. Б. Солов'яненка, педагога, народної артистки України, нагородженої орденом "Знак Пошани", медалями.

– 75 років від дня народження Віктора Геннадійовича Щербакова (1935), українського і російського актора, народного артиста України. Працює у Львівському драматичному театрі Прикарпатського військового округу. Народився в м. Горлівка.

– 55 років від дня народження Валентини Іванівни Токаревої (1955), філолога, проректора з науково-педагогічної роботи і міжнародних зв'язків, завідувачки кафедри українознавства Донецького державного університету управління, викладача вищої школи, доктора наук з державного управління, професора, члена-кореспондента Академії економічних наук України, нагородженої орденом княгині Ольги III ступеня, знаком "Відмінник освіти України".

5 – 115 років від дня народження Єгора Трохимовича Абакумова (1895–1953), видатного гірничого інженера, нагородженого орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани", медалями. Народився в Донбасі.

– 80 років від дня народження Миколи Кузьмича Кокіна (1930), лікаря-хірурга, завідувача організаційно-методичного відділу Інституту невідкладної та відновлювальної хірургії ім. В. К. Гусака Академії медичних наук України, заслуженого лікаря України, нагородженого двома орденами Трудового Червоного Прапора, орденом Жовтневої революції, медалями.

– 80 років від дня народження Миколи Дмитровича Прокопенка (1930-2007), гірничого інженера, колишнього завідувача відділу з проблем регіональної економіки Інституту економіки промисловості НАН України, наукового співробітника, доктора економічних наук, професора, лауреата премії НАН України ім. О. Г. Шліхтера, академіка Академії інженерних наук України.

10 – 80 років від дня народження Марка Юрійовича Левицького (1930), спортивного журналіста, заслуженого журналіста України, члена Спілки письменників СРСР. Працював у газетах

"Социалистический Донбасс", "Советский спорт", "Известия", "Киевские ведомости", спортивним коментатором, провів понад 700 телерадіорепортажів з Олімпійських ігор, чемпіонатів світу та Європи, універсіад, чемпіонатів СРСР та України з футболу.

13 – 70 років від дня народження Олега Олексійовича Мамчица (1940), українського архітектора, лауреата премії Ради Міністрів СРСР (1977). У 1966–1974 роках працював керівником групи конструкторів інституту "Донбасцивільпроект", у 1974–1980 роках – головним конструктором, з 1980 року – головним інженером Державного підприємства "Інститут "Донецькпроект".

15 – 100 років від дня народження Якова Степановича Студеннікова (1910–1987), Героя Радянського Союзу. Працював в органах МВС. Після війни жив у м. Макіївка.

– 95 років від дня народження Олександра Денисовича Шумських (1915–1943), Героя Радянського Союзу. До війни жив і працював на шахті в м. Горлівка.

– 60 років від дня народження Володимира Юрійовича Пучкова (1950), українського письменника, члена спілки письменників України, головного редактора міської газети "Вечерний Николаев". Народився в м. Слов'янськ.

20 – 65 років від дня народження Миколи Петровича Гребняка (1945), лікаря, професора кафедри гігієни Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук.

22 – 115 років від дня народження Івана Ле (Івана Леонтійовича Мойсі) (1895–1978), українського письменника. У кінці 20-х років жив і працював у Донбасі, редагував журнал "Забой" (зараз "Донбас"), робітнича тема (переважно донецька) розкрита у творах "Ритми шахтюрки", "Інтеграл", "Два дні на Новокраматорці" та ін. Народився в с. Мойсинці (зараз с. Придніпровське) Чорнобаївського району Черкаської області.

– 95 років від дня народження Миколи Павловича Скачкова (1915–1944), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Дзержинськ.

23 – 110 років від дня народження Олексія Павловича Селівановського (1900–1937), російського письменника, організатора літературного руху в Донбасі, засновника письменницької організації та редактора журналу "Забой" (зараз "Донбас").

Див.: Олексій Павлович Селівановський : до 100-річчя від дня народження // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2000 рік. – Донецьк, 1999. – С. 27–29.

27 – 80 років від дня народження Івана Федоровича Авер'янова (1930–1999), колишнього електрозварника ВАТ "Точмаш", Героя Соціалістичної Праці.

28 – 85 років від дня народження Марії Семенівни Ломонос-Грیشутіної (1925–1993), жінки-забійниці, яка в роки війни випрацьовувала від чотирьох до дев'яти змінних норм, нагородженої двома орденами "Знак Пошани", знаками "Шахтарська слава" III ступеня, "Відмінник соціалістичного змагання Міністерства вугільної промисловості СРСР", заслуженого шахтаря України, Почесного громадянина м. Горлівки.

31 – 85 років тому (1925) вийшов у світ перший номер газети "Родное Приазовье" Новоазовського району.

– 75 років від дня народження Галини Леонідівни Гордасевич (1935–2001), української письменниці, члена Національної спілки письменників України, автора поетичних збірок "Веселка на тротуарах", "Наречена сонця", "Високе полум'я", "Слід зірниці", книг, повістей та оповідань "Відцвіла шипшина", "Твій тихий дім", "Двадцять років і один день" та ін. Тривалий час жила і працювала в м. Донецьк.

Див.: Серце, сповнене любові : до 70-річчя від дня народження Галини Гордасевич // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2005 рік. – Донецьк, 2004. – С. 41–43.

Квітень

1 – 115 років тому (1895) засновано Дебальцівський механічний завод.

1–6 – 90 років тому (1920) 99 делегатів від Донецької губернії взяли участь у Всеросійському установчому з'їзді гірничих робітників.

2 – 80 років тому (1930) почалося будівництво Зуївської електростанції. 30 жовтня 1931 року вона дала перший електричний струм.

4 – 60 років від дня народження Євгена Григоровича Мілки (1950), донецького композитора, педагога, контрабасиста, члена Національної спілки композиторів України, лауреата премії ім. С. С. Прокоф'єва.

5 – 90 років від дня народження Миколи Івановича Боброва (1920–1951), Героя Радянського Союзу. Народився, жив і працював у м. Краматорськ.

– 85 років від дня народження Володимира Петровича Тарасова (1925), інженера-металурга, професора кафедри металургії чавуну металургійного факультету Приазовського державного технічного університету, доктора технічних наук.

9 – 80 років тому (1930) прийнята постанова Пленуму ЦК КП(б)У "Про вугільну промисловість", де намічалися заходи щодо механізації шахт, зниження собівартості вугілля та підвищення його якості, укріплення дисципліни праці, підготовки кадрів та забезпечення шахт Донбасу робочою силою.

10 – 90 років від дня народження Петра Максимовича Жука (1920–2000), українського архітектора. У 1964–1980 роках працював на Державному підприємстві "Інститут "Донецькпроект". З 1981 року викладав у Макіївському інженерно-будівельному інституті (зараз Донбаська національна академія будівництва та архітектури). Заслужений архітектор України, автор забудови проспектів:

Комсомольський, Ленінський, Ілліча, бульвару Пушкіна, проектів житлового масиву Шахтобудівельник, будівлі інституту "Дондівуглемаш" у м. Донецьк.

10–12 – 825 років тому (1185) відбулася одна з битв князя Ігоря Святославича з половцями біля с-ща Гола Долина Слов'янського району.

11 – 85 років від дня народження Івана Прокопійовича Кармановського (1925–2001), Героя Радянського Союзу. Жив у м. Маріуполь, працював інструментальником на ВАТ "Металургійний комбінат "Азовсталь".

– 80 років від дня народження Ігоря Володимировича Жежеленка (1930), інженера-електрика, колишнього ректора Приазовського державного технічного університету, доктора технічних наук, професора, почесного громадянина міста Маріуполя, почесного доктора Мішкольцького університету (Угорщина), Інституту прикладних наук (м. Вюрцбург, Німеччина).

13 – 100 років від дня народження Макара Микитовича Мазая (1910–1941), сталевара Маріупольського металургійного заводу ім. Ілліча, новатора в металургійній промисловості. Загинув від рук німецько-фашистських окупантів.

14 – 90 років від дня народження Костянтина Григоровича Трембача (1920–1959), Героя Радянського Союзу. Після війни жив і працював у м. Шахтарськ.

15 – 50 років від дня народження Ольги Іванівни Шапоренко (1960), інженера-землепорядника, завідувачки кафедри екологічного менеджменту Донецького державного університету управління, доктора наук з державного управління, професора, члена-кореспондента Міжнародної академії наук екології і безпеки життєдіяльності, нагородженої знаком "Відмінник освіти України".

16 – 90 років тому (1920) у Луганську відбувся I з'їзд комсомолу Донбасу, створена Донецька спілка комсомолу.

17 – 80 років від дня народження Володимира Івановича Груби (1930–2001), гірничого інженера-електромеханіка, колишнього професора кафедри гірничої електротехніки та автоматики Донецького національного технічного університету, доктора технічних наук, заслуженого працівника вищої школи України, академіка Української технологічної академії, нагородженого медалями "За доблесну працю", "Ветеран праці", знаками "Шахтарська слава" II і III ступеня.

– 60 років від дня народження Геннадія Миколайовича Олемпюка (1950–1995), донецького художника, члена Національної спілки художників України, автора творів: "Інтернат. Батьківський день", "Соломея", "Прощання", "Сухе дерево", "Голова Іоанна Хрестителя", "Натюрморт" та ін.

18 – 90 років від дня народження Василя Володимировича Зайцева (1920–2001), Героя Радянського Союзу. До війни жив у м. Донецьк.

19 – 85 років від дня народження Олександри Захарівни Смолярової (1925), української та російської актриси, народної артистки України, лауреата Національної премії ім. Т. Шевченка, актриси Національного академічного театру російської драми ім. Лесі Українки (м. Київ). Народилася в м. Маріуполь.

20 – 105 років від дня народження Франца Андрійовича Гринкевича (1905–1943), командира 32-ї гвардійської танкової бригади, гвардії полковника, який загинув смертю хоробрих при визволенні Донбасу. На його могилі в м. Донецьк встановлено пам'ятник, його ім'ям названо проспект.

– 105 років від дня народження Євгена Овксентійовича Лимаря (1905–1972), українського архітектора і художника. Проектував залізничний вокзал в м. Ясинувата.

– 90 років від дня народження Костянтина Степановича Усенка (1920), Героя Радянського Союзу. Народився в с-щі Кіровське Шахтарського району (зараз місто обласного підпорядкування).

– 70 років від дня народження Євгена Васильовича Степанова (1940), колишнього гірничого техника, гірника очисного забою ДВАТ "Шахта ім. М. І. Калініна" ДХК "Донецьквугілля", заслуженого шахтаря України, нагородженого орденами Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани", медалями.

21 – 85 років від дня народження Івана Микитовича Овчаренка (1925–2007), вчителя, журналіста, відомого краєзнавця Донеччини, збирача та активного популяризатора знань про Слов'янщину, лауреата обласної премії ім. В. Сосюри, члена Національної спілки журналістів України, відмінника народної освіти УРСР, нагородженого орденами Вітчизняної війни I ступеня, "Знак Пошани", медалями.

Див.: Краєзнавець зі Святих Гір : до 80-річчя від дня народження І. М. Овчаренка // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2005 рік. – Донецьк, 2004. – С. 44–45.

24 – 100 років від дня народження Олександра Ахілесовича Діамантопула (Ріоніс) (1910–1976), грецького поета, перекладача, колишнього викладача грецької мови в Маріупольському гірничому технікумі.

25 – 85 років від дня народження Володимира Михайловича Ситника (1925–1945), Героя Радянського Союзу. Народився в смт Луганське Артемівського району.

27 – 75 років від дня народження Євгена Андрійовича Якубенка (1935), техника, колишнього токаря-карусельника ВАТ "Донецькгормаш", Героя Соціалістичної Праці, нагородженого орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора.

Цього місяця виповнюється:

– 75 років від часу відкриття (1935) у м. Сталіно (зараз м. Донецьк) музичного технікуму (зараз Донецьке музичне училище).

Травень

1 – 90 років від дня народження Євгена Павловича Лисенка (1920–1944), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Краматорськ.

– 80 років тому (1930) засновано Маріупольський новотрубний завод.

2 – 100 років від дня народження Матвія Григоровича Вайнруби (1910–1998), Героя Радянського Союзу, генерал-лейтенанта. Брав участь у стратегічній наступальній операції з визволення Донбасу в липні-вересні 1943 року.

– 70 років від дня народження Станіслава Ісаковича Табачнікова (1940), лікаря-психіатра, директора Українського науково-дослідного інституту соціальної та судової психіатрії, засновника та колишнього завідувача кафедри психіатрії, медичної психології та наркології ФПО Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, доктора медичних наук, професора, члена Нью-Йоркської академії наук.

3 – 65 років від дня народження Валентина Олексійовича Пенчука (1945), інженера-механіка, завідувача кафедри підйомно-транспортних, будівельних, дорожніх машин та обладнання Донбаської національної академії будівництва і архітектури, доктора технічних наук, професора, нагородженого знаком "Відмінник освіти України", почесним званням "Винахідник СРСР".

1-4 – 110 років тому (1895) відбувся страйк робітників Альбертівського рудника біля м. Горлівка.

5 – 115 років від дня народження Георгія Якимовича Соснова (1895–1977), гірничого інженера, видатного діяча вугільної промисловості України, гірничого генерального директора III рангу, Героя Соціалістичної Праці, нагородженого орденами і медалями. Народився в м. Горлівка.

– 90 років тому (1920) вийшла в світ газета "Красная беднота" (зараз Красноармійська районна газета "Маяк").

8 – 105 років від дня народження Івана Михайловича Середи (1905–1941), Героя Радянського Союзу. У дитячі роки працював коногоном на шахті в Донбасі.

9 – 95 років від дня народження Миколи Івановича Кухаренка (1915–2009), Героя Радянського Союзу. Народився на хуторі Ганно-Миколаївка Олександрівського району.

– 70 років від дня народження Володимира Андрійовича Цимбала (1940), донецького краєзнавця, збирача та активного популяризатора знань про вугільні підприємства с-ща Рутченкове (м. Донецьк).

14 – 75 років від дня народження Івана Олександровича Ялі (1935), колишнього завідувача кафедри філософії Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. І. Туган-Барановського, викладача вищої школи, доктора філософії, професора.

16 – 55 років від дня народження Олени Анатоліївни Ракши-Слюсарєвої (1955), педіатра, професора кафедри товарознавства і експертизи продовольчих товарів Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. І. Туган-Барановського, доктора біологічних наук.

19 – 105 років від дня народження Самуїла Абрамовича Кручакова (1905–1969), українського живописця. Працював у галузі станкового живопису. Народився в м. Маріуполь.

20 – 90 років від дня народження Євгена Антоновича Алехновича (1920–1945), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Троїцько-Харцизьк (зараз смт Донецької обл.). На майдані м. Зугрес йому встановлено пам'ятник, його ім'я отримала одна з вулиць міста. Ім'я героя увічнене у назвах школи і вулиці в м. Харцизьк.

– 75 років від дня народження Вітольда Вітольдовича Пака (1935–2002), інженера, математика, колишнього завідувача кафедри вищої математики Донецького національного технічного університету, доктора технічних наук, професора, академіка Інженерної академії

України, члена-кореспондента Академії гірничих наук України, заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії СРСР. Народився в м. Донецьк.

– 70 років від дня народження Анатолія Дмитровича Алексеєва (1940), гірничого інженера, відомого вченого в галузі прикладної фізики, директора Інституту фізики гірничих процесів НАН України, доктора технічних наук, професора, члена-кореспондента НАН України, заслуженого шахтаря України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, премії ім. О. О. Скочинського, премії НАН України ім. І. Пулія, премії "Золота фортуна", нагородженого орденами "За заслуги" II і III ступеня, повного кавалера знаків "Шахтарська слава" і "Шахтарська доблесть". Народився в м. Донецьк.

21 – 55 років від дня народження Миколи Івановича Гаврилова (1955), психолога, викладача, професора кафедри соціології управління Донецького державного університету управління, доктора філософських наук.

– 45 років тому (1965) засновано Інститут прикладної математики і механіки НАН України (до 1970 року – Донецький обчислювальний центр).

24 – 60 років від дня народження Ірини Валентинівни Петенко (1950), гірничого інженера-економіста, завідувачки кафедри управління персоналом і економіки праці Донецького державного університету управління, викладача вищої школи, доктора економічних наук, професора, члена-кореспондента Академії економічних наук України, нагородженої знаком "Відмінник освіти України".

25 – 70 років від дня народження Валерія Сергійовича Шептухи (1940), журналіста, заступника головного редактора газети "Донеччина", відомого красзнавця, автора красзнавчої сторінки "Рідний край" газети "Донеччина".

28 – 115 років тому (1895) засновано Костянтинівський хімічний завод.

– 45 років тому (1965) засновано на базі Донецького педагогічного інституту Донецький державний університет (зараз Донецький національний університет).

29 – 80 років від дня народження Всеволода Андрійовича Морзака (1930–2002), гірничого інженера, колишнього директора шахтоуправління "Жовтневе", почесного шахтаря СРСР, нагородженого орденами Жовтневої революції, Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани".

30 – 95 років від дня народження Бориса Костянтиновича Панченка (1915–1985), Героя Радянського Союзу. Народився і після війни жив у м. Макіївка, працював на металургійному заводі. Почесний громадянин міста Макіївки. У рідному місті Панченка засновано перехідний спортивний кубок його імені за перемогу у змаганнях на першість міста з волейболу.

– 90 років від дня народження Костянтина Михайловича Чернявського (1920), художника-графіка, живописця. Працював художником в редакції газети "Комсомолец Донбасса", редактором і старшим художнім редактором видавництва "Донбас". Твори знаходяться у музеях України, Росії (у Третьяковській галереї). Нагороджений медаллю "За оборону Ленінграду".

31 – 105 років від дня народження Івана Івановича Бридька (1905–1980), видатного гірничого інженера, двічі Героя Соціалістичної Праці, ініціатора впровадження виробничого циклу видобутку вугілля. Народився в с. Іванівка Волновахського району. Працював на шахті ім. Г. Димитрова тресту "Красноармійськвугілля".

– 45 років тому (1965) розроблено проект будівництва Донецького ботанічного саду.

Цього місяця виповнюється:

– 220 років від часу заснування (1790) с. Горіхове Макіївської міськради (в минулому с. Болдареве).

– 120 років від дня народження Івана Тарасовича Кирилкіна (1890–1942), першого директора Новокраматорського машинобудівного заводу (зараз ЗАТ "НКМЗ").

– 95 років від дня народження Петра Прохоровича Нефьодова (1915–1943), Героя Радянського Союзу. До війни працював у колгоспі, потім на металургійному заводі в м. Маріуполь.

– 75 років тому було здійснено пуск (1935) стану "630" на Макіївському металургійному заводі ім. С. М. Кірова.

– 65 років від часу заснування (1945) Донецького енергозаводу.

– 45 років від часу заснування (1965) Донецького наукового центру НАН України.

Червень

2 – 115 років тому (1895) засновано Горлівський машинобудівний завод ім. С. М. Кірова.

Див.: 100 років від дня заснування Горлівського машинобудівного заводу ім. С. М. Кірова // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області на 1995 рік. – Донецьк, 1994. – С. 20–22.

5 – 80 років від дня народження Сергія Івановича Пріня (1930), донецького художника, члена Національної спілки художників України.

9 – 190 років тому (1820) Олександр Сергійович Пушкін, проїжджаючи з родиною генерала М. М. Раєвського з Катеринослава на Кавказ через донецьке Приазов'я, за припущенням, відвідав м. Маріуполь.

– 90 років від дня народження Петра Натановича Жилицького (1920–1970), українського архітектора, автора адміністративного будинку в м. Донецьк (1954–1955), палацу культури в смт Новоекономічне (1956–1957), заслуженого архітектора України, лауреата Державної премії ім. Т. Шевченка (зараз Національна премія України ім. Т. Шевченка).

– 90 років від дня народження Миколи Микитовича Павленкова (1920–1997), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Троїцько-Харцизьк (зараз смт Донецької обл.).

12 – 95 років від дня народження Федора Семеновича Худушина (1915–1995), журналіста, колишнього завідувача відділу пропаганди обласної газети "Социалистический Донбасс", редактора обласної газети "Комсомолец Донбасса", заступника головного редактора журналу "Коммунист Украины", завідувача відділу пропаганди газети "Советская Россия", головного редактора видавництва "Мысль", нагородженого орденами Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани", медалями.

– 80 років тому (1930) засновано Донецький державний медичний інститут ім. М. Горького (зараз Донецький національний медичний університет ім. М. Горького).

Див.: 65 років тому (1930) засновано Донецький медичний інститут // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області на 1995 рік. – Донецьк, 1994. – С. 23–24.

13 – 100 років від дня народження Самійла Вульфовича Ратнера (1910–1992), українського композитора, диригента і педагога, колишнього викладача Донецького музичного училища, автора опери "Хитрий Наса", балетів "Сонце зі сходу", "Майя", "Поєма про весну", "Симфонія Донбасу", концертів, камерно-інструментальних творів, музики до вистав.

Див.: 85 років від дня народження С. В. Ратнера (1910–1992) // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області на 1995 рік. – Донецьк, 1994. – С. 25–26.

14 – 115 років тому (1895) засновано Єнакіївський металургійний завод.

Див.: 100 років від дня заснування Єнакіївського металургійного заводу // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області на 1995 рік. – Донецьк, 1994. – С. 27–28.

18 – 85 років від дня народження Вікторії Іонівни Ковалевської (1925), конструктора гірничих машин, шахтних вентиляторів, колишнього головного конструктора Державного підприємства

Донецький науково-дослідний, проектно-конструкторський і експериментальний інститут комплексної механізації шахт "Дондипровуглемаш", наукового працівника, доктора технічних наук, заслуженого винахідника України, лауреата Державної премії СРСР та ін.

20 – 90 років тому (1920) введено в дію Донецьку швейну фабрику ім. Володарського (зараз АТЗТ "Донбас").

– 75 років від дня народження Миколи Івановича Тарапати (1935), лікаря-фізіолога, професора кафедри фізіології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук.

22 – 85 років від дня народження Івана Кириловича Панькова (1925–1992), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Карло-Лібкнехтівськ Артемівської міськради (зараз м. Соледар).

– 75 років від дня народження Віктора Івановича Яковченка (1935–2005), російського поета, члена Спілки письменників Росії, автора поетичних збірок "Благословение", "Вечерние стога", "Вечерний разговор", "Голос земли", "Домик над Пахрой", "Земля колыбельная", "Посиделки", "Перед твоей красотой", "Флейта" та ін. Народився в м. Донецьк.

24 – 85 років від дня народження Михайла Павловича Могильного (1925–1944), Героя Радянського Союзу. Народився на хуторі Михайлівка Володарського району.

28 – 85 років від дня народження Модеста Олександровича Подзолкіна (1925–1999), українського журналіста, колишнього власного кореспондента газети "Социалистический Донбасс", нагородженого орденом Вітчизняної війни II ступеня, двома медалями "За відвагу", знаком "Шахтарська слава" та ін.

29 – 70 років від дня народження Олександра Павловича Закревського (1940), лікаря, завідувача психотерапевтичного наркологічного кабінету анонімного лікування Донецького обласного наркологічного диспансеру, заслуженого лікаря України, академіка

Української екологічної академії наук, нагородженого медалями "За доблесний труд", "За трудову відзнаку".

Липень

1 – 85 років від дня народження Леоніда Григоровича Бородіна (1925), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Красний Лиман.

2 – 75 років від дня народження Сергія Олександровича Федяєва (1935), донецького художника, який працює в галузі декоративно-ужиткового мистецтва (фарфор і кераміка), члена Національної спілки художників України.

3 – 115 років від дня народження Марка Осиповича Рейзена (1895–1992), російського оперного співака, колишнього соліста Большого театру, народного артиста СРСР, лауреата Державної премії СРСР. З 1903 по 1905 рік жив у м. Артемівськ.

– 70 років від дня народження Анатолія Денисовича Поліщука (1940), шахтаря, колишнього гірничого очисного забою дільниці № 3 ДВАТ "Шахта "Трудовская" ДХК "Донвугілля", заслуженого шахтаря України, Героя Соціалістичної Праці, нагородженого орденом Леніна.

4 – 85 років від дня народження Володимира Івановича Глазунова (1925–1992), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Авдіївка.

5 – 70 років від дня народження Станіслава Михайловича Батіщева (1940), металурга, тренера-методиста спортивної дитячо-юнацької школи олімпійського резерву з важкої атлетики Федерації спортивних спілок України, заслуженого майстра спорту СРСР, бронзового призера чемпіонатів світу з важкої атлетики (1966, 1969, 1973), срібного призера чемпіонатів Європи (1966, 1969, 1971, 1973), рекордсмена світу в жимі (1970).

– 65 років від дня народження Юрія Євгеновича Коляди (1945), інженера-фізика, завідувача кафедри вищої математики факультету інформаційних технологій Приазовського державного технічного університету, доктора фізико-математичних наук, професора.

7 – 65 років від дня народження Світлани Іванівни Харабет (1945), актриси Донецького академічного ордена Пошани обласного російського драматичного театру (м. Маріуполь), народної артистки України.

8 – 65 років від дня народження Павла Анатолійовича Горбатова (1945), професора кафедри гірничих машин Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, лауреата Державної премії України, відмінника освіти України.

9 – 60 років від дня народження Віктора Федоровича Януковича (1950), державного та суспільного діяча, інженера-механіка, доктора економічних наук, дійсного члена Академії економічних наук України, члена Президії Національної академії наук України, заслуженого працівника транспорту України. Протягом 20 років обіймав керівні посади на підприємствах автомобільного транспорту, з травня 1997 по листопад 2002 року перебував на посаді голови Донецької обласної державної адміністрації, з травня 1999 по травень 2001 року – голова Донецької обласної ради за сумісництвом, з листопада 2002 року по грудень 2004 року та з серпня 2006 по вересень 2007 року – Прем'єр-міністр України, з квітня 2003 року – голова Партії регіонів, з грудня 2007 року керівник фракції Партії регіонів у Верховній раді України. Кавалер ордена "За заслуги" всіх ступенів, знаків "Шахтарська слава", "Шахтарська доблесть" та ін.

10 – 100 років від дня народження Петра Федоровича Северова (1910), журналіста, автора збірок оповідань, нарисів, повістей: "Новеллы о сердце", "Морские рассказы", "Северянка", "Весна в Донбассе", "Макар Мазай", "Шахтерская слава", "Звезды над морем", "Юность Артема", "Шахтерские повести", "Властины камня и огня" та ін. Працював у редакції журналу "Литературный Донбасс".

11 – 115 років від дня народження Павла Григоровича Безпощадного (1895–1968), поета, шахтаря. З 12 років почав працювати на шахтах Донбасу. У 20-х роках друкувався в газеті "Кочегарка" та журналі "Забой". У 1930 році вийшла у світ перша збірка віршів "Каменная книга". Автор збірок: "Наследие", "Родина",

"Шахтерские песни", "Над шахтой летят журавли", "Всегда с Донбассом" та ін.

Див.: 100 років від дня народження П. Г. Безпощадного (1895–1968) // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області на 1995 рік. – Донецьк, 1994. – С. 29–34.

– 90 років від дня народження Євгена Микитовича Зубцова (1920–1986), українського композитора, заслуженого діяча мистецтв України. Народився в м. Єнакієве.

– 75 років від дня народження Ігоря Васильовича Лацанича (1935–2003), українського диригента, народного артиста України. У 1970–1975 роках був головним диригентом Донецького державного академічного театру опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка. Диригував у таких виставах: "Ярослав Мудрий" Ю. Мейтуса, "Десять днів, що сколихнули світ" М. Кармінського, "Тангейзер" Р. Вагнера, "Джоконда" А. Понк'еллі.

12 – 100 років від дня народження Петра Федоровича Кривоноса (1910–1980), ініціатора стаханівського руху на залізниці, Героя Соціалістичної Праці, видатного керівника залізничного транспорту. З 1937 року працював начальником депо станції Слов'янськ, пізніше – начальником Південно-Донецької, Північно-Донецької залізниць.

13 – 80 років від дня народження Анатолія Григоровича Лаптева (1930–2003), інженера-механіка, колишнього директора Донецького державного науково-дослідного, проектно-конструкторського і експериментального інституту комплексної механізації шахт "Дондівуглемаш", доктора технічних наук, заслуженого машинобудівника України, академіка Академії інженерних наук України, лауреата Державної премії СРСР, нагородженого орденами Дружби народів, "За заслуги" III ступеня, медалями.

– 65 років від дня народження Галини Михайлівни Чайки (1945), артистки балету, заслуженої артистки України. У минулому – головний балетмейстер Донецького обласного академічного українського музично-драматичного театру. Народилася у м. Донецьк.

– 55 років від дня народження Павла Олександровича Заремби (1955), завідувача кафедри організації та управління якістю ресторанного господарства Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. І. Туган-Барановського, доктора економічних наук, доцента, академіка Академії економічних наук України.

15 – 90 років від дня народження Костянтина Матвійовича Павлова (1920–1981), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Донецьк.

18 – 110 років від дня народження Анатолія Борисовича Кагана (1900–1980), журналіста. Працював заступником редактора, відповідальним редактором у газетах "Социалистический Донбасс", "Радянська Донеччина", видавництві "Донбас". Автор багатьох книг про людей Донеччини.

– 90 років тому (1920) засновано газету "Молодой Донбасс" (пізніше "Юный шахтер", "Молодой шахтер", "Молодой рабочий", "Комсомолец Донбасса", "Акцент").

Див.: "Акценту" – 80 років! // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2000 рік. – Донецьк, 1999. – С. 29–31.

– 75 років від дня народження Віктора Яковича Спорихіна (1935), професора кафедри автоматизованих систем управління Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, члена Нью-Йоркської академії наук, члена-кореспондента Петровської академії наук та мистецтв, віце-президента і академіка Української технологічної академії, голови Донбаського регіонального відділення Української технологічної академії.

19 – 100 років від дня народження Петра Степановича Малишева (1910–1976), Героя Радянського Союзу, нагородженого орденами Леніна, Трудового Червоного Прапора, Червоної Зірки, медалями. До і після війни жив і працював у м. Донецьк.

20 – 80 років від дня народження Геннадія Івановича Лаврика (1930), українського архітектора, доктора архітектури, професора.

Проектував комплекс будинку інвалідів у м. Слов'янськ (1958–1963), палац культури в м. Донецьк (1978–1984).

21 – 90 років від дня народження Миколи Івановича Глобіна (1920–1989), Героя Радянського Союзу. До війни закінчив Єнакіївський металургійний технікум. Працював льотчиком-інструктором Горлівського аероклубу.

25 – 100 років від дня народження Петра Антоновича Яблуновського (1910–1984), українського живописця, автора творів "Гриби", "Кримський пейзаж", "Про нас пишуть", "Комбайнери" та ін. Народився в м. Харцизьк.

27 – 95 років від дня народження Павла Яковича Дорошенка (1915–1944), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Райське Дружківської міськради.

– 80 років від дня народження Івана Олександровича Забродіна (1930), економіста. У 1970–1988 роках – завідувач Донецького облфінвідділу, згодом – міністр фінансів України. Нагороджений орденами Жовтневої революції, Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани", медалями.

28 – 105 років від дня народження Микити Олексійовича Олександрова (1905–1971), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Гродівка (зараз смт Красноармійського району). З 1946 року жив і працював у м. Донецьк.

– 80 років тому (1930) вийшла в світ багатотиражна газета "За уголь" трудового колективу шахти ім. Челюскінців ВО "Донецьквугілля".

29 – 100 років від дня народження Іллі Федоровича Свеженцева (1910–1985), Героя Радянського Союзу. До і після війни жив і працював у м. Донецьк.

Цього місяця виповнюється:

– 95 років від часу страйків (1915) на рудниках Горлівського району і на металургійному заводі "Уніон" у м. Макіївка.

– 75 років від часу заснування (1935) Єнакіївського коксохімічного заводу.

– 25 років від часу (1985), як стали містами-побратимами Донецьк і Таранто (Італія).

Серпень

1 – 85 років від дня народження Олени Михайлівни Кімбаровської (1925), лікаря, професора кафедри гістології, цитології та ембріології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора.

3 – 85 років від дня народження Геннадія Никифоровича Головіна (1925–1991), донецького письменника, автора більше десяти книжок художньої прози, публіцистики: "Дружба", "Весенние родники", "Это могло не случиться", "Ясиновцы", "Парни твоих лет", "Четвертый старт", "Глубоким рейдом", "Исправление ошибки", "Рабочий ветер", "Лава" та ін.

Див.: 70 років від дня народження Геннадія Никифоровича Головіна (1925–1991) // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області на 1995 рік. – Донецьк, 1994. – С. 35–36.

4 – 70 років від дня народження Олександра Денисовича Размишляєва (1940), інженера-механіка, професора кафедри устаткування і технології зварювального виробництва зварювального факультету Приазовського державного технічного університету, доктора технічних наук, члена-кореспондента Академії інженерних наук України.

6 – 90 років від дня народження Володимира Никифоровича Шандули (1920–1999), Героя Радянського Союзу. До війни працював токарем на заводі "Червоний металіст" у м. Слов'янськ.

13 – 75 років від дня народження Віталія Олександровича Кононенка (1935), донецького художника, автора творів "Після зміни", "Інструктаж", "Зимові мережива", "Слов'яногірськ – здравниця Донбасу", "Хвилина мовчання" та ін.

14 – 55 років від дня народження Олександра Вікторовича Скрипника (1955), донецького композитора, проректора з навчальної роботи Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва, викладача вищої школи, доцента, заслуженого діяча мистецтв України, лауреата премії Ленінського комсомолу України ім. М. Островського, премії ім. Л. М. Ревуцького, Міжнародного конкурсу композиторів ім. Іванни та Мар'яна Коць у рамках Другого міжнародного українського музичного фестивалю "Київ Музик Фест'91".

16 – 100 років від дня народження Івана Васильовича Машира (1910–1981), Героя Радянського Союзу. До і після війни жив і працював у радгоспі ім. Горького Мар'їнського району.

18 – 95 років від дня народження Леоніда Олексійовича Філіна (1915–1975), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Горлівка.

19 – 90 років від дня народження Володимира Івановича Дегтярьова (1920–1993), державного і партійного діяча. У 1963–1976 роки працював на посаді першого секретаря Донецького обкому Компартії України, у 1976–1987 роки – голови Комітету Держтехнагляду при Раді Міністрів УРСР. Герой Соціалістичної Праці, нагороджений чотирма орденами Леніна і орденом Трудового Червоного Прапора.

20 – 95 років від дня народження Дмитра Фроловича Тараскова (1915–1981), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Горлівка.

24 – 65 років від дня народження Олександра Дмитровича Маркіна (1945), інженера-механіка, професора кафедри промислової теплоенергетики Донецького національного технічного університету, викладача вищої школи, доктора технічних наук.

25 – 100 років від дня народження Олександра Федоровича Засядька (1910–1963), видатного гірничого інженера, одного з керівників вугільної галузі, державного діяча. У 1943 році очолив головне управління з відбудови шахт Донбасу, з 1947 року – міністр вугільної промисловості західних регіонів СРСР, з грудня 1948 року – міністр вугільної промисловості СРСР, з серпня 1956 року – міністр вугільної промисловості України, з 1958 року – заступник голови Держплану СРСР, заступник голови Ради Міністрів СРСР, з 1960 року – голова Державної науково-економічної Ради Міністрів СРСР. Герой Соціалістичної Праці, нагороджений п'ятьма орденами Леніна, орденом Трудового Червоного Прапора, медалями. Народився в м. Горлівка.

26 – 100 років від дня народження Іллі Івановича Коробова (1910–1980), інженера-металурга, Героя Соціалістичної Праці. Створив нову технологію доменної плавки із застосуванням природного газу. У 1925–1929 роках працював на Макіївському металургійному заводі. Народився в м. Макіївка.

– 65 років від дня народження Станіслава Шоеловича Лернера (1945), шахтаря, колишнього гірничого очисного забою ДВАТ "Шахта ім. М. І. Калініна "ДХК "Донвугілля", почесного шахтаря СРСР, нагородженого орденом Трудового Червоного Прапора.

29 – 50 років від дня народження Наталії Олексіївни Макаренко (1960), завідувачки кафедри зварювального виробництва Донбаської державної машинобудівної академії, професора, доктора технічних наук.

– День шахтаря.

– День міста Донецька.

30 – 25 років тому (1985) шахта "Південнодонбаська" № 3 видала на-гора перше вугілля.

31 – 75 років тому (1935) забійник шахти "Центральна-Ірміне" О. Г. Стаханов нарубав за зміну 102 тонни вугілля при нормі 7 тонн,

встановивши світовий рекорд. У вересні цього ж року він встановив новий рекорд – дав 227 тонн вугілля за зміну і започаткував могутній рух новаторів – "стаханівський рух".

Цього місяця виповнюється:

– 150 років від часу (1860), як на Щербинівському руднику (зараз шахта ім. Дзержинського ВО "Дзержинськвугілля") видано на-гора перше вугілля.

– 65 років від часу заснування (1945) ВАТ "Азовмаш".

– 65 років від часу введення в дію (1945) в м. Донецьк першого в СРСР заводу залізобетонних стояків для укріплення копалень (зараз ЗАТ "Донецький завод залізобетонного шахтного кріплення").

Вересень

1 – 95 років від дня народження Семена Андрійовича Харченка (1915–1944), Героя Радянського Союзу. До війни жив у с-щі Оленівські Кар'єри (зараз територія м. Докучаєвськ).

– 85 років від дня народження Олександра Платоновича Заярного (1925–1996), українського журналіста, колишнього працівника міських газет мм. Горлівка, Шахтарськ, власного кореспондента газети "Радянська Донеччина", нагородженого орденом Вітчизняної війни II ступеня, медалями та ін.

– 80 років від дня народження Бориса Васильовича Качури (1930–2007), державного діяча. У 1976–1982 роках працював першим секретарем Донецького обласного комітету Компартії України, 1982–1990 роках – секретарем ЦК Компартії України, у 1990–1994 роках був депутатом, заступником голови Верховної Ради України з питань розвитку базових галузей народного господарства. Нагороджений двома орденами Леніна, орденами Жовтневої революції, Трудового Червоного Прапора, "Знак Пошани".

3 – 70 років від дня народження Віктора Петровича Руденка (1940), донецького поета, автора поетичних збірок "Крылья над

морем", "Тепло родного берега", "Хлеб и уголь", "Позову – отзовись", "Ода любимой", "Дни черной звезды", "Добропольская сирень" та ін.

4 – 25 років від дня загибелі Василя Семеновича Стуса (1938–1985), українського поета, правозахисника, Героя України. Дитинство і юність минули на Донеччині. Найважливіший етап становлення особистості припав на період навчання в Донецькому педагогічному інституті (зараз Донецький національний університет).

5 – 95 років від дня народження Михайла Степановича Горкунова (1915–1943), Героя Радянського Союзу. До війни жив і працював на заводі в м. Краматорськ.

– 90 років від дня народження Олега Олександровича Реутова (1920–1998), вченого-хіміка, академіка, лауреата Ленінської премії. Працював у Московському державному університеті, розробив курс теоретичних основ органічної хімії. Автор понад 1300 наукових праць. Народився в м. Макіївка.

– 80 років від дня народження Геннадія Харлампійовича Мацуки (1930), колишнього директора Інституту молекулярної біології та генетики НАН України, доктора біологічних наук, професора, академіка НАН України, автора більше 250 наукових праць, лауреата Державної премії України, лауреата премії академіка О. В. Палладіна, заслуженого діяча науки і техніки України, нагородженого орденами "Знак Пошани", Трудового Червоного Прапора, князя Ярослава Мудрого V ступеня. Народився в с-щі Сартана (м. Маріуполь).

7 – 85 років від дня народження Павла Ісааковича Вігдергауза (1925), українського архітектора, лауреата Державної премії СРСР, за проектами якого споруджено стадіон у м. Горлівка, монумент "Слава шахтарському труду!" (скульптор К. Ю. Ракитянський), магазин "Дончанка", універсальні магазини агрофірми "Шахтар", Храм Різдва Христового, пам'ятник "Жертвам холокосту" (скульптор Ю. І. Балдін), житлові будинки та ін. у м. Донецьк. Народився у м. Артемівськ.

8 – 55 років тому (1955) в м. Донецьк відкрито пам'ятник Т. Г. Шевченку. Автори пам'ятника скульптори М. К. Вронський, О. П. Олійник, архітектор В. О. Шарапенко.

9 – 80 років від дня народження Віктора Григоровича Бар'яхтара (1930), провідного спеціаліста в галузі фізики магнітних явищ, доктора фізико-математичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка НАН України, віце-президента НАН України. Народився в м. Маріуполь.

– 80 років від дня народження Юрія Олександровича Гуляєва (1930–1986), українського і російського співака, народного артиста СРСР. У 1956–1960 роках був солістом Донецького академічного державного театру опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка.

10 – 90 років від дня народження Івана Андрійовича Склярова (1920–1992), Героя Радянського Союзу. До війни працював на шахті "Червона зірка" у м. Торез. Його ім'ям названа школа у селищі шахти "Червона Зірка".

– 80 років від дня народження Івана Олексійовича Шевчука (1930), хіміка, організатора і першого завідувача кафедри аналітичної хімії Донецького національного університету, викладача вищої школи, автора більше 500 друкованих робіт, 32 винаходів, доктора хімічних наук, професора, академіка Академії наук вищої школи України, нагородженого орденом "Знак Пошани", медалями.

12 – 90 років тому (1920) на Макіївському металургійному заводі була задута перша домна після закінчення громадянської війни в краї.

13 – 75 років від дня народження Володимира Олексійовича Агафонова (1935), диригента, завідувача кафедри оркестрового диригування Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва, доцента, заслуженого артиста України.

– 75 років від дня народження Семена Олексійовича Петренка (1935), колишнього гірничого очисного забою ДВАТ "Шахта ім. М. І. Калініна" ДХК "Донвугілля", почесного шахтаря СРСР,

нагородженого орденом Дружби народів, почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

– 60 років від дня народження Наталії Євгенівни Пензіної (1950), донецької художниці, яка працює в галузі монументального і декоративно-ужиткового мистецтва (кераміка, фарфор), члена Національної спілки художників України. Твори зберігаються в музеях України, Росії, приватних колекціях Канади, Фінляндії, Швеції.

14 – 190 років тому (1820) у м. Маріуполь відкрито двокласне міське приходське училище.

– 95 років тому (1915) відбувся антивоєнний мітинг у с-щі Холодна Балка в м. Макіївка.

15 – 80 років від дня народження Петра Васильовича Новікова (1930), викладача філософських дисциплін, донецького журналіста, заслуженого журналіста України, нагородженого орденом Трудового Червоного Прапора, медалями.

– 80 років тому (1930) вийшов у світ перший номер газети "Ленинская правда" (зараз "Снежнянская жизнь").

– 80 років тому (1930) вийшов у світ перший номер газети "Макеевский рабочий".

Див.: Газеті "Макеевский рабочий" – 75 : до 75-річчя від дня заснування газети // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2005 рік. – Донецьк, 2004. – С. 46–47.

– 75 років від дня народження Івана Івановича Базилевського (1935), краматорського художника, члена Національної спілки художників України, автора полотен "Першопрохідники – розвідники надр", "Наша Леся", "Червоні гвоздики", "Атака відбита", "На рейді", "Старий причал" та ін.

17 – 95 років від дня народження Петра Антоновича Бринька (1915–1941), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Донецьк.

Його ім'ям названа вулиця у м. Донецьк, на шахті № 29 відкрита меморіальна дошка.

19 – 80 років від часу виходу в світ (1930) Костянтинівської міської газети "Знамя индустрии".

24 – 85 років від дня народження Григорія Соломоновича Глазова (1925), українського і російського письменника, автора збірок поезії і прози: "О друзьях-товарищах", "Острый угол", "Живу на земле", "Пласты", "Расшифровано временем", "Перед долгой дорогой", "Подробности неизвестны" та ін. Народився в м. Артемівськ.

27 – 125 років тому (1885) введено в дію Макіївський труболиварний завод ім. В. В. Куйбишева.

– 85 років від дня народження Федора Пилиповича Ревенка (1925–1984), журналіста, колишнього заступника завідувача відділу пропаганди та агітації Донецького обкому Компартії України, заступника редактора газет "Социалистический Донбасс", "Радянська Донеччина", нагородженого медалями "За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр." та ін.

28 – 80 років тому (1930) відкрито Донецький комерційний технікум.

30 – 135 років від дня народження Сергія Миколайовича Сергєєва-Ценського (1875–1958), російського письменника, академіка Академії наук СРСР, лауреата Державної премії СРСР, життя якого тісно пов'язане з Україною. У 1897–1899 роки неодноразово відвідував м. Святогірськ.

Цього місяця виповнюється:

– 70 років від часу заснування (1940) Українського державного драматичного театру в м. Горлівка. Першим його режисером став П. Овдієнко. У складі трупи театру було 60 молодих талановитих акторів. У роки Великої Вітчизняної війни театр був евакуйований на схід країни, після закінчення війни він був розформований і закритий.

Жовтень

2 – 70 років від дня народження Анатолія Олександровича Купріна (1940), шахтаря, колишнього робітника монтажно-демонтажної дільниці ДВАТ "Шахта ім. Є. Т. Абакумова" ДХК "Донвугілля", заслуженого шахтаря України.

3 – 90 років тому (1920) на мітингу-концерті для червоноармійців у м. Бахмут (зараз м. Артемівськ) виступив Ф. І. Шаляпін.

– 80 років від дня народження Олега Івановича Дацька (1930), фізика, провідного наукового співробітника Донецького фізико-технічного інституту ім. О. О. Галкіна НАН України, доктора фізико-математичних наук, професора.

– 75 років від дня народження Юрія Яковича Косенка (1935–1997), оперного співака, колишнього соліста Донецького академічного державного театру опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка, викладача Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва, заслуженого артиста України.

4 – 70 років від дня народження Володимира Васильовича Осокіна (1940), завідувача кафедри холодильної та торговельної техніки Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. І. Туган-Барановського, викладача вищої школи, доктора технічних наук, професора, нагородженого медаллю Російської академії природничих наук.

5 – 345 років тому (1665) засновано с. Ямпіль Красно-лиманського району.

7 – 90 років від дня народження Миколи Івановича Черкасова (1920–1981), журналіста, колишнього літературного співробітника газети "За металл", сценариста кіностудії заводу "Азовсталь", нагородженого медаллю "За відвагу" та ін.

8 – 85 років від дня народження Леля Миколайовича Кузьминкова (1925), маріупольського художника, члена Національної спілки художників України. Працює в багатьох жанрах станкового

живопису, монументально–декоративного мистецтва та книжкової графіки. Автор книги "Переселение крымских греков в Северное Приазовье в 1778–80 гг. (Причины и следствия)".

9 – 65 років від дня народження Хафізулі Амінуловича Бенаї (1945), магістра архітектури, завідувача кафедри архітектурного проектування Донбаської національної академії будівництва і архітектури, доктора архітектури, професора, нагородженого знаком "Відмінник освіти України", почесною відзнакою "Гордість академії".

10 – 90 років від дня народження Станіслава Станіславовича Нарбути (1920–1993), журналіста, колишнього заступника редактора міської газети "Макеевский рабочий", редактора багатотиражної газети "Кировец", нагородженого орденами Вітчизняної війни II ступеня, Червоної Зірки, медалями.

11 – 95 років від дня народження Пилипа Давидовича Діброва (1915–1996), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Піскунівка Слов'янського району.

13 – 120 років від дня народження Романа Яковича Терехова (1890–1979), радянського партійного і державного діяча. У 1928–1930 роки працював секретарем Артемівського окружного партії, у 1930–1933 роки – секретар ЦК Компартії України, Харківського, пізніше Донецького обкомів Компартії України.

14 – 80 років від дня народження Івана Максимовича Мельниченка (1930), донецького письменника, члена Національної спілки письменників України, автора романів, повістей про людей Донеччини: "Пока ты молод", "Запах молний", "Черные абрикосы", "Правый берег", "Полцарства за коня" та ін., численних нарисів.

Див.: Творчий шлях І. М. Мельниченка : До 75-річчя від дня народження // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2005 рік. – Донецьк, 2004. – С. 48–50.

– 45 років тому (1965) у смт Седове відкрито меморіальний музей-кімнату Г. Л. Седова, полярного дослідника.

15 – 80 років від дня народження Василя Георгійовича Аліти (1930–2005), композитора, диригента, автора понад 160 хорових пісень та симфонічних творів, заслуженого працівника культури України. Народився в с-щі Сартана (м. Маріуполь).

– 60 років від дня народження Галини Федорівни Скриннік (1950), актриси Донецького обласного академічного українського музично-драматичного театру, заслуженої артистки України. Нагороджена Почесною відзнакою Міністерства культури і туризму України (2008).

19 – 100 років тому (1910) у м. Маріуполь відбувся перший політ на біплані "Фарман".

– 65 років від дня народження Володимира Івановича Кочергіна (1945–1994), донецького поета, автора поетичних збірок віршів та поем: "Переборення", "На межі чекання", "Напружена тиша", "Поле битви моєї", "Доки серце стукоче", "Коло довіри" та ін.

20 – 75 років від дня народження Вадима Сергійовича Зайцева (1935), інженера-електрика, професора кафедри автоматизації технологічних процесів та виробництв факультету інформаційних технологій Приазовського державного технічного університету, доктора технічних наук, академіка Української технічної академії.

– 65 років від дня народження Олександра Яковича Гросова (1945), донецького поета, краєзнавця, бібліотекаря. У 1972–2003 роки працював у Донецькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Н. К. Крупської. Автор збірок поезії та прози: "Венок памяти", "Светлые ключи", "Россыпи", "Окна", "Только ты", "Зигзаг", "Дивосвіт бібліотек" та ін. Лауреат обласної премії ім. В. Сосюри. З 20 жовтня 2009 року Олександр Якович обраний головою Донецької міської організації краєзнавців Національної спілки краєзнавців України.

21 – 185 років тому (1825) м. Маріуполь відвідав імператор Олександр I на шляху з Криму до Таганрога.

22 – 140 років від дня народження Івана Олексійовича Буніна (1870–1953), російського прозаїка та поета, лауреата Нобелівської премії. Навесні 1895 року відвідав Святі гори. Під впливом побаченого написав оповідання "На Дінці".

– 95 років тому (1915) на Макіївському коксобензолному заводі, вперше в світі, введена в дію експериментальна установка з виробництва азотної кислоти контактним способом.

– 30 років тому (1980) утворено Будьоннівський район у м. Донецьк.

23 – 105 років від дня народження Андрія Васильовича Клоччі (Левітського) (1905–1972), донецького письменника, літературного критика, члена Національної спілки письменників України, автора критико-біографічних нарисів "Павло Безпощадний", "Ілля Гонімов", збірника статей "Навколо свої люди", збірок оповідань "Шахтарське", "На 117-му сажні", "Героїка". Як літературний і театральний критик друкувався в газетах "Радянська Донеччина", "Літературна Україна", журналах "Дніпро", "Донбас" та ін. Нагороджений медалями.

Див.: 90 років від дня народження Андрія Васильовича Клоччі (1905–1972) // Знаменні і пам'ятні дати на 1995 рік. – Донецьк, 1994. – С. 37–38.

– 65 років від дня народження Вячеслава Володимировича Дорофійенка (1945), інженера-електрика, завідувача кафедри менеджменту у невиробничій сфері Донецького державного університету управління, викладача вищої школи, доктора економічних наук, професора, академіка Академії економічних наук України, заслуженого працівника освіти України, нагородженого знаком "Відмінник освіти України".

24 – 70 років від дня народження Григорія Антоновича Тишкевича (1940), українського художника, голови правління Донецької обласної організації Національної спілки художників України, заслуженого художника України, лауреата премії Ленінського комсомолу України ім. М. Островського. Автор творів: "Кульбабки", "Рідна земля", "Донецький полудень", "Туман, туман

долиною...", циклу робіт філософського спрямування: "Жах", "Подвиг", "Любов", "Боягузтво" та ін.

25 – 90 років від дня народження Сергія Гевондовича Арутюнова (1920–1995), гірничого інженера, Героя Соціалістичної Праці, нагородженого багатьма орденами і медалями.

– 85 років від дня народження Віктора Семеновича Чернишенка (1925–1997), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Олександрівка Краснолиманського району.

– 20 років тому (1990) заснована Донецька обласна бібліотечна асоціація, (зараз Донецьке обласне відділення Української бібліотечної асоціації).

26 – 75 років від дня народження Олександра Миколайовича Рудянського (1935), українського композитора, професора кафедри композиції Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва, заслуженого діяча мистецтв України, автора балетів "Піке у безсмертя", "Цілина", "Скорення вогню", опер "Край тюльпанів", "Данко", "Чумацький шлях Тараса", симфонічної поеми "Донбас", "Шкільного концерту для фортепіано і симфонічного оркестру" та ін.

27 – 80 років тому (1930) вийшов у світ перший номер газети греків Приазов'я "Коллективистис" (м. Маріуполь).

29 – 120 років тому (1890) в м. Маріуполь відкрито першу міську лікарню на 15 ліжок. Її засновник – лікар І. І. Данилов.

– 70 років від дня народження Адольфа Тимофійовича Кошкіна (1940), шахтаря, колишнього робітника шахти "Бутівка-Донецька", заслуженого шахтаря України, почесного шахтаря СРСР, нагородженого двома орденами Трудового Червоного Прапора.

Цього місяця виповнюється:

– 110 років від часу страйку (1900) шахтарів Прохорівських рудників Донецького басейну.

– 100 років від часу виходу в світ (1910) першого номера журналу "Первоцвіт", виданого учнями Олександрівської чоловічої гімназії (м. Маріуполь).

– 80 років від часу відкриття (1930) в м. Донецьк перших трьох дитячих садків.

Листопад

1 – 95 років від дня народження Дем'яна Васильовича Осики (1915–1988), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Іловайськ.

– 65 років тому (1945) відкрито Першотравневу районну бібліотеку для дітей.

2 – 75 років від дня народження Михайла Спартаковича Пляцковського (1935–1991), російського журналіста, поета, драматурга. Трудову діяльність починав як співробітник багатотиражної газети "За металл" Єнакіївського металургійного заводу. Народився в м. Єнакієве.

3 – 100 років від дня народження Віктора Семеновича Довбишенка (1910–1953), українського режисера, педагога, заслуженого артиста України. У 1933–1934 роки працював у Донецькому обласному академічному українському музично-драматичному театрі.

– 85 років від дня народження Валентина Івановича Давиденка (1925–2009), співака, колишнього соліста заслуженого академічного ансамблю пісні і танцю України "Донбас", заслуженого артиста Латвійської РСР, заслуженого артиста України, нагородженого орденами Вітчизняної війни II ступеня, Червоної Зірки, медалями.

7 – 80 років тому (1930) введено в дію Костянтинівський завод "Укрцинк".

14 – 85 років тому (1925) засновано Донецький Науково-дослідний інститут гігієни праці та профзахворювань.

17 – 75 років від дня народження Святослава Павловича Грекова (1935), гірничого інженера, провідного наукового працівника Науково-дослідного інституту гірничорятувальної справи та пожежної безпеки "Респіратор", доктора технічних наук.

18 – 80 років від дня народження Георгія Дмитровича Мінаєва (1930), агронома, заслуженого працівника сільського господарства України, Героя Соціалістичної Праці, нагородженого орденами Леніна, Жовтневої революції, Трудового Червоного Прапора. Народився в смт Ялта Першотравневого району.

19 – 85 років від дня народження Миколи Дем'яновича Кривенка (1925–2002), колишнього тренера-викладача середньої дитячо-юнацької спортивної школи "Шахтар", майстра спорту СРСР, нагородженого орденами Вітчизняної війни I ступеня, Червоної Зірки, Слави III ступеня, медалями.

21 – 85 років від дня народження Володимира Ілліча Отяна (1925–1994), журналіста, колишнього завідувача промислового відділу, заступника редактора газети "Енакиевский рабочий", нагородженого орденом Вітчизняної війни II ступеня, медалями.

– 70 років від дня народження Сергія Митрофановича Антонюка (1940), лікаря, завідувача кафедри хірургічних захворювань № 2 факультету післядипломної освіти Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук.

– 70 років від дня народження Євгена Борисовича Дружка (1940), гірничого інженера-шахтобудівника, професора кафедри основ, фундаментів та підземних споруд Донбаської національної академії будівництва і архітектури, доктора технічних наук.

– 55 років від дня народження Ігоря Федоровича Ткаченка (1955), інженера-металурга, професора кафедри матеріалознавства зварювального факультету Приазовського державного технічного університету, доктора технічних наук, члена-кореспондента Нью-Йоркської академії наук.

27 – 105 років від дня народження Івана Андрійовича Ткаченка (1905–?), гірничого інженера, Героя Соціалістичної Праці, нагородженого двома орденами Леніна, двома орденами Трудового Червоного Прапора, орденом "Знак Пошани", медалями, знаком "Шахтарська слава" II і III ступеня. Народився в с. Знаменка Слов'янського району.

29 – 55 років від дня народження Олександра Федоровича Тарасова (1955), завідувача кафедри комп'ютерно-інформаційних технологій Донбаської державної машинобудівної академії, професора, доктора технічних наук, дійсного члена Нью-Йоркської академії наук.

Цього місяця виповнюється:

– 80 років від часу введення в дію (1930) Маріупольського рибоконсервного заводу.

– 75 років від часу (1935), як на шахті ім. Орджонікідзе тресту "Макіїввугілля" встановлена перша вітчизняна підйомна машина з електричним приводом, виготовлена на Новокраматорському машинобудівному заводі.

Грудень

2 – 40 років тому (1970), за великі успіхи у виконанні восьмого п'ятирічного плану з розвитку народного господарства і, особливо, галузей важкої індустрії, Донецька область нагороджена другим орденом Леніна.

4 – 75 років від дня народження Віктора Леонідовича Бахарєва (1935), диригента, завідувача кафедри хорового диригування Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва, викладача вищої школи, кандидата педагогічних наук, професора, заслуженого діяча мистецтв України, члена-кореспондента Петровської академії наук і мистецтв, лауреата премії ім. С. С. Прокоф'єва.

5 – 85 років від дня народження Михайла Опанасовича Бочарова (1925), журналіста, колишнього головного художника Донецького обласного комітету з телебачення та радіомовлення, нагородженого орденом Вітчизняної війни II ступеня, медалями "За взяття Берліна", "За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр." та ін.

– 75 років від дня народження Юрія Федоровича Петрушкіна (1935), донецького художника, члена Національної спілки художників України. Працює в галузі гравюри, малюнка, живопису, акварелі, монументального та сакрального живопису, кераміки. Твори знаходяться в музеях України і Росії.

11 – 90 років від дня народження Євгена Микитовича Зубцова (1920–1986), українського композитора, заслуженого діяча мистецтв України, автора балету "Вогонь і крила", багатьох симфоній, концертів, п'єс, хорів, пісень, музики до кіно та телефільмів. Народився в м. Єнакієве.

– 85 років від дня народження Миколи Єфремовича Гончарова (1925), прозаїка, журналіста, літературного критика, автора книг документальної прози з історії краю: "Были земли донецкой", "Донец идет через кряж", "Поющие пласты", "Иванова гора", "Прощальный свет", "Горловский бой" та ін.

17 – 90 років від дня народження Віктора Йосиповича Давидова (1920–1952), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Донецьк.

18 – 135 років від дня народження Іллі Олександровича Гонімова (Гороша) (1875–1966), донецького письменника, автора книг "Старая Юзовка", "Соль земли", "Шахтарчук", "Дранг нах Остен", "На берегу Кальмиуса" та ін.

Див.: Літописець шахтарського краю : до 125-річчя від дня народження Іллі Олександровича Гонімова (1875–1966) // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2000 рік. – Донецьк, 1999. – С. 31–34.

21 – 220 років від дня народження Євграфа Петровича Ковалевського (1790 (1792)–1867), гірничого інженера і державного

діяча. У 1816–1826 роках працював у Гірничому департаменті, проводив геологічні дослідження в Донбасі. Створив першу стратиграфічну схему і дав перший опис геології та корисних копалин Донецького басейну. Передбачив наявність поблизу м. Бахмут (зараз м. Артемівськ) покладів солі.

22 – 105 років тому (1905) почалося Горлівське збройне повстання.

– 80 років від дня народження Галини Диомидівни Дорофєєвої (1930), лікаря-педіатра, колишньої завідувачки кафедри педіатрії № 2 Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора.

– 70 років від дня народження Надії Федорівни Іваницької (1940), лікаря, професора кафедри гігієни і екології Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук.

24 – 70 років від дня народження Тетяни Вікторівни Кудінової (1940), лікаря, колишнього проректора з науково-дослідної роботи, колишньої завідувачки кафедри фізіології та медичної підготовки Донецького державного інституту здоров'я, фізичного виховання і спорту, викладача вищої школи, доктора медичних наук.

25 – 95 років від дня народження Бориса Станіславовича Нарбута (1915–1995), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Єнакієве.

– 90 років від дня народження Миколи Ілліча Савченка (1920–1985), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Прелесне Слов'янського району. Після війни жив і працював у м. Слов'янськ.

26 – 80 років від дня народження Віктора Романовича Сороки (1930–2002), біохіміка, колишнього завідувача кафедри біологічної хімії Донецького національного медичного університету ім. М. Горького, викладача вищої школи, доктора медичних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Академії наук національного прогресу України, Академії екологічних наук України, Нью-Йоркської академії наук.

27 – 105 років від дня народження Степана Михайловича Ніколенка (1905–1942), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Харцизьк.

– 75 років від дня народження Алли Леонідівни Бурлюк (1935–1998), української та російської актриси, народної артистки України. У 1962–1979 роки працювала в Донецькому обласному академічному українському музично-драматичному театрі.

28 – 95 років від дня народження Льва Львовича Шестакова (1915–1944), Героя Радянського Союзу. Народився в м. Авдіївка, де його ім'ям названо вулицю.

– 90 років від дня народження Миколи Олександровича Гревцова (1920–2000), донецького письменника, члена Національної спілки письменників України, автора книг "Синие глаза", "Конец романа", "Первый шаг", "Третьего не дано" та ін.

Див.: На крилах творчості : до 80-річчя від дня народження Миколи Олександровича Гревцова (1920) // Календар знаменних і пам'ятних дат Донецької області. 2000 рік. – Донецьк, 1999. – С. 34–36.

30 – 95 років від дня народження Олександра Павловича Ляшка (1915–2002), державного діяча, Героя Соціалістичної Праці. У 1960–1963 роки був першим секретарем Донецького обкому Компартії України. У 1963–1969 роки працював секретарем ЦК Компартії України, у 1969–1972 – головою Президії Верховної Ради УРСР, у 1972–1987 – головою Ради Міністрів УРСР, членом президії Ради Міністрів СРСР.

– 80 років від дня народження Аліни Іванівни Волкової (1930), української співачки, народної артистки України. Працювала в театрах Ташкента, Мінська, Одеси. Народилася в м. Артемівськ.

Цього місяця виповнюється:

– 150 років від часу введення в дію (1860) телеграфної лінії Одеса – Ростов, прокладеної через м. Маріуполь.

– 105 років від часу створення (1905) Юзівської районної Ради робітничих депутатів.

Цього року виповнюється:

160 років від дня народження Дим'яна Васильовича Бгадиці (1850–1906), грецького поета, суспільного діяча. Народився в с-щі Сартана (м. Маріуполь).

150 років від дня народження Михайла Степановича Ткаченка (1860–1916), українського живописця, автора полотен "Сільське кладовище", "Сім'я на відпочинку", "В майстерні скульптора", "Захід сонця на морі", "Прибій на морі", "Весна" та ін. Жив у Франції. Щорічно приїздив до України. Помер поблизу м. Слов'янськ.

125 років від дня народження Максима Власовича Луговцова (1885–1956), вченого-металурга, колишнього директора Інституту чорної металургії Академії наук України. Народився в м. Донецьк.

120 років від дня народження Василя Опанасовича Варганова (1890–1974), першого голови Маріупольської ради робочих та солдатських депутатів, члена воєнно-революційного комітету, начальника Червоної гвардії м. Маріуполь.

110 років від дня народження Людвіга Івановича Котовського (1900–1947), українського архітектора. Споруджував Донецький академічний обласний театр опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка (1935–1940).

105 років від дня народження Костянтина Степановича Борисенка (1905–1975), вченого в галузі гірничої механіки, колишнього директора Інституту гірничої справи Академії наук СРСР, члена-кореспондента НАН України. Народився в м. Донецьк.

100 років від дня народження Івана Павловича Красозова (1910–1978), видатного гірничого інженера, гірничого генерального директора III рангу, колишнього директора Донецького науково-дослідного вугільного інституту, Героя Соціалістичної Праці.

100 років від дня народження Михайла Васильовича Лінника (1910–1944), Героя Радянського Союзу. До війни жив і працював у м. Маріуполь.

100 років від дня народження Олександра Федоровича Пучнова (1910–1968), гірничого інженера, гірничого генерального директора III рангу, колишнього начальника комбінату "Донбасантрацит", Героя Соціалістичної Праці.

95 років від дня народження Мойсея Абрамовича Вайнера (1915–1943), журналіста, нагородженого орденом Червоної Зірки, медаллю "За відвагу". Працював у газетах "Комсомолец Донбасса", "Красная звезда".

90 років від дня народження Петра Івановича Єфимова (1920–1974), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Шкарупінь Олександрівського району.

90 років від дня народження Василя Івановича Ломакіна (1920–1944), Героя Радянського Союзу. Народився в с. Карпово-Надеждинка Амвросіївського району.

85 років від дня народження Івана Тихоновича Іванова (1925–1976), Героя Радянського Союзу. До і після війни жив і працював у м. Макіївка.

* * *

360 років від часу (1650), як почали займатися виробництвом солі у м. Тор (зараз м. Слов'янськ).

225 років від часу відкриття (1785) в м. Маріуполь поштової контори.

220 років від часу (1790), як за дорученням князя Потьомкіна у Бахмутському та Слов'яносербському повітах розпочато пошуки покладів кам'яного вугілля та інших корисних копалин.

215 років від часу відкриття (1795) гірничим інженером І. Бригонцовим родовища кам'яного вугілля на річці Журавка біля с. Гродівка Красноармійського району.

190 років від часу (1820), як відбулося селянське повстання у Бахмутському повіті.

155 років від часу (1855), як відбулися морські бої на Азовському морі в районі Кривої Коси (зараз смт Сєдове) під час оборони м. Севастополь (війна 1853–1856 років).

140 років від часу заснування (1870) першої в м. Маріуполь друкарні С. Гореліка.

140 років від початку (1870) видобутку вугілля на шахті "Центральна" (зараз ділянка ДП "Шахта ім. Горького") в м. Юзівка (зараз м. Донецьк).

140 років від часу закладання (1870) першої соляної копальні біля с-ща Деконське Бахмутського повіту.

135 років від часу початку (1875) будівництва Костянтинівської залізниці – відгалуження від Курсько-Харківсько-Азовської дороги. Спочатку новобудова дійшла до м. Юзівка (зараз м. Донецьк), а потім і до м. Маріуполь.

130 років від часу виходу в світ (1880) першого номеру журналу вугільних промисловців Півдня Росії "Южнорусский горный листок", з 1888 року виходив під назвою "Горнозаводской листок".

125 років від часу заснування (1885) шахт № 1 та № 2 з видобутку кіноварі біля с. Зайцеве та початку будівництва заводу з возгонки ртуті (зараз Микитівський ртутний комбінат).

125 років від часу заснування (1885) в м. Маріуполь відділу Товариства допомоги російській промисловості та торгівлі.

125 років від часу введення в дію (1885) Харламівської соляної копальні.

120 років від часу (1890), як на Вознесенський рудник в м. Юзівка (зараз м. Донецьк) приїздив російський письменник В. В. Вересаєв. Під впливом побаченого написав нарис "Подземное царство".

120 років від часу заснування (1890) вогнетривкого комбінату в м. Часів Яр.

115 років від часу відкриття (1895) в м. Горлівка першої народної бібліотеки.

115 років від часу заснування (1895) Костянтинівського заводу "Автоскло".

Див.: 100 років Костянтинівському заводу "Автоскло" (1895) // Знаменні і пам'ятні дати Донецької області на 1995 рік. – Донецьк, 1994. – С. 41–42.

115 років від часу заснування (1895) Слов'янського керамічного заводу.

115 років від часу (1895), як в м. Маріуполь почав працювати телефонний зв'язок.

105 років від часу проведення (1905) страйків робітників у містах Юзівка (зараз м. Донецьк), Дебальцеве, Макіївка, Єнакієве, Маріуполь, Бахмут (зараз м. Артемівськ) та ін. населених пунктах.

100 років від часу заснування (1910) Юзівського спортивного товариства, до якого увійшли робітники металургійного заводу і шахт міста.

100 років від часу виходу з друку (1910) першої книги про Донецький металургійний завод – "Новороссийское общество. Юзовка". Книга ілюстрована фотознімками.

95 років від часу (1915), як завершилося спорудження земської лікарні у м. Слов'янськ.

85 років від часу приїзду (1925) російського дитячого письменника Аркадія Гайдара (Голікова) в м. Маріуполь.

85 років від часу заснування (1925) Науково-дослідного інституту медико-екологічних проблем Донбасу та вугільної промисловості (зараз Державне підприємство "Науково-дослідний інститут медико-екологічних проблем Донбасу та вугільної промисловості" (м. Донецьк) МОЗ України).

80 років від часу заснування (1930) територіального проектного інституту "Донбасцивільпроект" (зараз ЗАТ "Донбасцивільпроект"). Інститут є колективним членом Академії будівництва України та Української асоціації якості.

80 років від часу заснування (1930) геологічного тресту "Донбасвуглерозвідка" (зараз Державне регіональне геологічне підприємство "Донецькгеологія").

80 років від часу введення в дію (1930) шахти ім. РСЧА (Робочо-селянської Червоної армії) в м. Добропілля.

80 років від часу відкриття (1930) на базі технічного училища Слов'янського хіміко-механічного технікуму.

80 років від часу заснування (1930) Приазовського державного технічного університету.

75 років від часу (1935), як Маріуполь відвідав відомий російський художник Костянтин Федорович Богаєвський, учень Архіпа Івановича Куїнджі.

75 років від часу закінчення (1935) реконструкції Горлівського машинобудівного заводу ім. С. М. Кірова.

70 років від часу введення в дію (1940) шахти "Курахівська" № 40 (Селидівська міськрада).

70 років від часу заснування (1940) Донецької дослідної станції Інституту овочівництва та баштанництва Академії аграрних наук України.

65 років від часу введення в дію (1945) в м. Донецьк шахти "Гігант" (зараз шахта ім. Абакумова).

65 років від часу відкриття (1945) залізничної лікарні в м. Красноармійськ.

65 років від часу заснування (1945) у м. Слов'янськ конструкторського бюро коксохімічного машинобудування (зараз ВАТ "КБ "Коксохіммаш").

60 років від часу (1950–1960), як Донецький проектний інститут "Дондіпрошахт" почав проектувати перші в країні глибокі шахти виробничою потужністю 600-1200 тис. тонн вугілля на рік (шахти ім. Калініна, "Будьоннівська-Глибока", "Чайкине-Глибока", ім. Газети "Соціалістический Донбасс" та ін.).

60 років від часу завершення (1950) відбудови зруйнованого німецько-фашистськими загарбниками Новокраматорського машинобудівного заводу (зараз ЗАТ "НКМЗ").

60 років від часу заснування (1950) ЗАТ "Артемівський завод шампанських вин "Artyomovsk Winery".

50 років від часу заснування (1960) в Донецькій обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Н. К. Крупської відділу краєзнавства.

40 років від часу введення в дію (1970) в м. Донецьк автоматичного телефонного міжміського зв'язку.

40 років від часу заснування (1970) Слов'янського краєзнавчого музею.

35 років від часу спорудження (1975) Палацу спорту "Дружба" в м. Донецьк.

35 років від часу спорудження (1975) Палацу молоді "Юність" у м. Донецьк.

35 років від часу введення в дію (1975) будинку аеровокзалу в м. Донецьк.

* * *

345 років від часу заснування (1665) м. Горлівка.

280 років від часу заснування (1730) с. Попівка (зараз смт Кіровськ) Краснолиманського району.

250 років від часу заснування (1760) с. Терни Краснолиманського району.

240 років від часу заснування (1770) с. Кумачове Старобешівського району.

230 років від часу перейменування (1780) м. Павловськ у м. Маріуполь.

230 років від часу заснування (1780) с. Старогнатівка Тельманівського району.

230 років від часу заснування (1780) смт Ялта Першотравневого району.

210 років від часу заснування (1800) м. Моспіне Донецької міськради.

190 років від часу заснування (1820) с. Хомутове Новоазовського району.

170 років від часу заснування (1840) смт Оленівка Волноваського району.

140 років від часу заснування (1870) с. Костянтинопіль Великоновосілківського району.

135 років від часу заснування (1875) м. Красноармійськ.

115 років від часу заснування (1895) м. Красногорівка Мар'їнського району.

115 років від часу заснування (1895) с. Новомайорське Великоновосілківського району.

100 років від часу заснування (1910) с. Лисівка Красноармійського району.

15 січня

ЗАСНОВНИК ОРГАННОЇ ШКОЛИ В УКРАЇНІ

До 100-річчя від дня народження

Арсенія Миколайовича Котляревського (1910–1994)

Арсеній Миколайович Котляревський – заслужений діяч мистецтв України, член Національної спілки композиторів України, музикознавець, лектор, видатний органіст другої половини ХХ ст., засновник органної школи в Україні. Широкою є професійна сфера його діяльності – це історія музики, органне виконавство, камерний ансамбль, мистецтво камерного вокалу.

Народився Арсеній Миколайович 15 січня 1910 року у м. Оранієнбаум (зараз м. Ломоносов Ленінградської області). У 1935 році закінчив Ленінградську консерваторію як музикознавець. У 1938 році йому було присвоєно кваліфікацію органіста. Він став талановитим інтерпретатором багатьох творів світової класики, автором їхніх оригінальних транскрипцій. Свій багатосторонній сольний репертуар він супроводжував невеликою тематичною лекцією, зацікавлюючи аудиторію вступною промовою.

З 1950 по 1960 роки А. М. Котляревський працював проректором Львівської державної консерваторії ім. М. В. Лисенка, а з 1968 року викладав у Донецькому музично-педагогічному інституті (зараз Донецька державна консерваторія ім. С. С. Прокоф'єва). З 1970 року працював професором Київської державної консерваторії ім. П. І. Чайковського. Завдяки його зусиллям у консерваторії був створений перший в Україні органний клас. Серед його учнів: Галина Булибенко, Наталія Висіч, Ольга Дмитренко, Ірина Калиновська, Володимир Кошуба, Василь Михалюк та багато інших талановитих виконавців, заслужених артистів України, дипломантів, лауреатів республіканських, міжнародних конкурсів, відомих за межами країни. У 1981 році А. Котляревський залишив викладання в консерваторії у зв'язку із призначенням на посаду художнього керівника Республіканського будинку органної та камерної музики (зараз Національний будинок органної та камерної музики), який стає центром органного мистецтва України. За його ініціативи встановлено органи в Харкові, Дніпропетровську, Одесі, Донецьку, Сумах, Білій Церкві, Рівному, Хмельницькому, Львові, Ужгороді,

Чернівцях, Ялті. Арсеній Миколайович сприяв широкій популяризації органного мистецтва, формуванню інфраструктури органної справи в Україні, стимулюванню органного виконання і композиторської творчості, гастрольній діяльності, проведенню резонансних міжнародних фестивалів. Його наполегливість в пропаганді органного мистецтва призвела до написання такої кількості творів, що скоро з'явилася можливість влаштувати перший органний концерт, цілком складений з творів українських композиторів, а згодом надрукувати серію нотних збірок, куди були включені й композиції українських авторів: Ігоря Асєєва, Віктора Гончаренка, Володимира Губи, Лесі Дичко, Левка Колодуба, Михайла Шука.

Але життя людини швидкоплинне – у 1994 році Арсеній Миколайович Котляревський помирає, залишивши на землі частину себе, своєї душі, своїх прагнень та ідеалів.

І. В. Гайдишева

ЛІТЕРАТУРА

Котляревський Арсеній Миколайович (2 (15). І. 1910-1994) [Текст] : [скорочена біогр.] // Митці України : енцикл. довід. / за ред. А. В. Кудрицького. – К., 1992. – С. 324.

Котляревський Арсеній Миколайович [Текст] : [коротка довідка] // Мистецтво України : біографіч. довід. / за ред. А. В. Кудрицького. – К., 1997. – С. 326.

Котляревский Арсений Николаевич [Текст] : [краткая справка] // Музыкальная энциклопедия / гл. ред. Ю. В. Келдыш. – М., 1976. – Т. 3. – С. 14.

Котляревский Арсений Николаевич [Текст] : [краткая справка] // Музыкальный энциклопедический словарь / гл. ред. Г. В. Келдыш. – М., 1990. – С. 274.

Котляревский Арсений Николаевич [Текст] // Союз композиторов Украины : справочник / сост. А. И. Муха. – К., 1978. – С. 107–108.

20 січня

ЖИТТЯ, ПРИСВЯЧЕНЕ ТЕАТРУ

*До 120-річчя від дня народження
Григорія Павловича Чайки (1890–1961)*

Народився Григорій Павлович Чайка 20 січня 1890 року в м. Суми, яке тоді ще належало до Харківської губернії. Родина була бідна, оскільки належала до стану "казенних селян". Батько тривалий час працював чоботарем, а потім, коли заслаб на очі, сторожував у місцевій церкві. Мати була домогосподаркою. Малого Григорія віддали до церковно-приходської школи, яку він успішно закінчив у 1902 році. У 15 років розпочав працювати у палітурній майстерні А. С. Радзинського. З 18 років брав активну участь в аматорських драматичних гуртках у рідному місті.

У 1911 році був призваний на військову службу, яку проходив у Київській конвойній команді у чині рядового, був писарем.

Революційна буря не оминула долі Григорія Чайки: під час подій весни 1917 року його двічі обирали до Ради робітничих та солдатських депутатів Києва. Але політична діяльність не приваблювала юнака. Передусім його цікавило театральне мистецтво. У 1917–1923 роках він працював у театрі "Каменярі" при Київському цукровому заводі. У цьому театрі формувалась професійна майстерність Григорія Чайки як актора та режисера.

У 1923 році родинні обставини змусили актора покинути Київ і переїхати до рідного міста Суми, де він працював керівником драматичної секції у центральному робітничому клубі.

Восени 1928 року театральна доля привела Григорія до Одеси, де протягом двох років він працював актором і режисером у місцевому пересувному українському драматичному театрі при обласній профспілковій раді. І, нарешті, 6 травня 1930 року він увійшов до акторської трупи Харківського Червонозаводського театру, який у 1933 році на чолі з його художнім керівником Василем Васильком переїхав з Харкова до Сталіно. Таким чином Григорій Чайка опинився в Донбасі, де й пройшли подальші роки його творчого життя. До початку Великої Вітчизняної війни він зіграв багато ролей у театральних виставах різних драматургів: кулака Масляка (І. Микитенко "Бастилія Божої Матері"), боцмана Кобзу

(О. Корнійчук "Загибель ескадри"), чекіста Громова (М. Погодін "Аристократи"), професора-хірурга Чорних (В. Гусєв "Слава"), воєводу (І. Кочерга "Пісня про Свічку"), капітана Желєзнова (М. Горький "Васса Желєзнова"), фінансиста Ступу (О. Корнійчук "Банкір"), Кузьму Рижова (О. Корнійчук "Правда"), Цоколя (І. Карпенко-Карий "Наймичка") та ін. За сім передвоєнних років актор за свою працю сім разів був відзначений грошовими преміями та грамотами.

Під час Великої Вітчизняної війни евакуюватися акторові та його родині не вдалося, тому у часи німецької окупації він був змушений працювати у створеному Юзівському українському музично-драматичному театрі хористом і актором драми.

Після звільнення Донбасу актор став до роботи у відновленому театрі, брав участь у відбудові промислових об'єктів, заводів і шахт, за що 24 листопада 1945 року був нагороджений медаллю "За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр."

У повоєнний період Григорій Чайка виходив на донецьку сцену у драматичних виставах за творами В. Шекспіра, О. Островського, П. Мирного, М. Горького, О. Корнійчука, К. Симонова, В. Каверіна, братів Тур, В. Собка та ін. У 1957 році акторові було присуджено звання заслуженого артиста Української РСР.

Помер Григорій Павлович Чайка у вересні 1961 року.

Бравун М. М., Пішванова Т. Г.

26 січня

ЛЮДИНА, ВІДДАНА НАУЦІ

До 60-річчя від дня народження

Володимира Стефановича Білецького (1950)

Володимир Стефанович Білецький – відомий український вчений в галузі гірництва, доктор технічних наук, професор Донецького національного технічного університету, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка (з 1998), дійсний член Академії економічних наук України (з 2004), член-кореспондент Академії гірничих наук України (з 2006), відомий громадсько-політичний діяч. Автор ідеї, керівник проекту та редактор першої національної української Гірничої енциклопедії.

Народився 26 січня 1950 року в с. Матвіївка (зраз територія м. Запоріжжя). Більше сорока років життя Володимира Білецького тісно пов'язане з гірничими науками, з Донбасом. З 1976 року мешкає у м. Макіївка разом з дружиною Людмилою (фармацевт) та дітьми – сином Віталієм (нині кандидат філософських наук, доцент Донецького національного університету) та донькою Богданою (магістр з хімії та біології).

У 1972 році В. С. Білецький з відзнакою закінчив електромеханічний факультет Дніпропетровського гірничого інституту (ДГІ). У 1972–1974 роках служив у армії (Група радянських військ у Німеччині), офіцер-танкіст, командував взводом, ротою середніх танків. З 1974 року – інженер-дослідник і аспірант ДГІ за фахом "Автоматизація виробничих процесів". З 1976 року працював старшим механіком з автоматизації в шахтоуправлінні ім. Орджонікідзе ВО "Макіїввугілля", а з кінця 1977 року – старшим інженером і науковим співробітником в Макіївському науково-дослідному інституті з безпеки робіт у гірничій промисловості (МакНДІ). У 1978 році закінчив аспірантуру і з 1981 року до сьогодні працює в Донецькому національному технічному університеті. У 1989 році В. С. Білецькому присвоєно наукове звання "старший науковий співробітник". У 1986 році захистив кандидатську, а у 1994 – докторську дисертацію зі збагачення корисних копалин. Член спеціалізованої вченої ради при Інституті фізико-органічної хімії та вуглехімії ім. Л. М. Литвиненка НАН України та Криворізького

технічного університету по захисту кандидатських і докторських дисертацій.

Під час стажування в США в 1998 році одержав Сертифікат Міссісіпського Консорціуму вищих навчальних закладів з інтернаціонального розвитку (м. Джексон, штат Міссісіпі). У 2000 році – сертифікат Інституту міжнародної співпраці (Вашингтон, США). Представник від України у міжнародній екологічній організації "Global Nest". Експерт "Heritage Foundation" (en:Heritage Foundation). Експерт Всеукраїнської експертної мережі (<http://experts.in.ua/>). У 2006 та 2008 роках був запрошений польською Фундацією Юзефа Мянзовського на наукові стажування у Варшавському університеті.

До 2000 року спеціалізувався виключно на наукових дослідженнях, з 2000 року викладає гірничі дисципліни. Доцент з 2003 року, професор з 2006.

У 1995 році розробив концепцію і заснував всеукраїнський науковий журнал "Схід", який з 1997 року входить до фахових видань ВАК України з філософських, історичних та економічних наук, шеф-редактор цього журналу. У 1995–2009 роки вийшло з друку 97 чисел журналу "Схід" загальним накладом 90 тис. примірників. В. С. Білецький – ініціатор і співредактор "Донецького вісника НТШ" (2001), співредактор серійного видання "Проблеми підручника середньої і вищої школи" (2001), фундатор і редактор "Хроніки Донецького відділення НТШ" (2007), член редколегії фахового збірника "Збагачення корисних копалин" (Національний гірничий університет, з 1995). Має понад 10 тис. статей і понад 40 тис. редагувань в українській Вікіпедії. Учасник наукових досліджень і низки міжнародних конференцій в Україні, Австралії, Китаї, Німеччині, Польщі, Росії, США, Туреччині, Чехії, Японії та ін. Учасник фахових та альпіністських цільових експедицій, походів по Кавказу, Криму, Ала-Тау, в Українських Карпатах, районі Словацьких Татр, Байкалу, відвідав Великі Озера, район Аппалачських гір, р. Міссісіпі (США), Бескиди (Польща), Передтяншання.

Професор Білецький В.С. має понад 400 наукових публікацій, в тому числі понад 30 книг (монографії, навчальні посібники, словники, енциклопедичні видання) та 60 винаходів. Крім того, він автор понад 220 науково-популярних та публіцистичних друкованих статей в

журналах і газетах України та інших країн. Редактор і видавець ряду книг з точних і гуманітарних наук.

Сфера наукових інтересів професора Білецького В. С. у галузі точних наук: адгезія рідин на твердій поверхні, технологія збагачення корисних копалин, автоматичне керування процесами у гірництві, вугільні технології, гідравлічне транспортування вугілля, зневоднення, гірничі термінологія, історія гірництва.

Особливу вагу має робота вченого в галузі розробки національної української термінологічної системи в гірничій галузі, над чим він працює останні 10 років. Професор Білецький В. С. – автор ідеї і керівник проекту "Гірничі енциклопедія", в якому беруть участь близько 150 відомих українських та зарубіжних вчених, і за яким у 1998–2004 роках видано "Гірничий енциклопедичний словник" та "Малу гірничу енциклопедію". Основний науковий доробок професора Білецького В. С. включає: розвиток наукових основ технології збагачення тонкодисперсного вугілля, створення нової технології магістрального гідротранспорту вугілля; створення ряду технічних рішень з технології і автоматичного керування технологічними процесами у збагаченні вугілля і золота, гідротранспорту вугілля, розвиток технології адгезійного збагачення золота, теорія і практика інтенсивного зневоднення зернистих матеріалів.

Поряд з науковою роботою В. С. Білецький є відомим активним громадсько-політичним діячем. З 1973 року кандидат, а з 1975 року – член КПУ (до 1990). У 1989 році виступає в Донецьку як один з фундаторів масової вітчизняної громадської організації – Товариства української мови (ТУМ) ім. Т. Г. Шевченка і Народного Руху України (членський квиток № 1 на Донеччині). Очолює Донецьке обласне ТУМ з 1989 року. У 1990–1996 роках входить до ряду керівних органів НРУ, зокрема Ради колегій Великої Ради Руху. Співзасновник донецьких газет "Східний часопис" та "Козацький край" (1992–1996). У 1994 році розробляє концепцію нової дослідно-видавничої фундації на Донбасі – "Українського культурологічного Центру" і очолює його. Організатор і керівник Донецьких обласних відділень НТШ та товариства "Україна-Світ", ініціатор і перший директор КП "Східний видавничий дім" (СВД). В. С. Білецький консультант депутатів Верховної Ради України Кулика О. В., Драча І. Ф., Клименка О. І. (1997–2008). Нагороджений рядом громадських та державних відзнак, зокрема пам'ятною медаллю

"Юрій Дрогобич" (1982), грамотою і знаком "Винахідник СРСР" (1988), відзнакою "Святий Архистратиг Михаїл", грамотами Державного комітету телебачення і радіомовлення України (2002), регіонального фестивалю "Преса і книга Донеччини" (2002, 2005, 2008), відзнакою "Експерт року – 2006" Всеукраїнської експертної мережі у галузі культури, та "Експерт року – 2007" у номінації "Економіка та технічні науки", грамотами Донецької обласної державної адміністрації (2005, 2009), подякою Міністра культури і туризму України (2009).

Сьогодні Володимир Білецький знаходиться у розквіті творчих сил, повний енергії і нових планів.

Башун О. В.

ЛІТЕРАТУРА

Основні наукові роботи В. С. Білецького

Білецький, В. С. Теорія і практика селективної масляної агрегації вугілля [Текст] / В. С. Білецький, П. В. Сергеев, Ю. Л. Папушин – Донецьк : Грань, 1996. – 264 с.

Нікітін, І. М. Селективна флокуляція вугільних шламів латексами [Текст] / І. М. Нікітін, П. В. Сергеев, В. С. Білецький – Донецьк : Сх. вид. дім, 2001. – 152 с.

Гірничий енциклопедичний словник // [Текст] : [в 3 т.] / за ред. В. С. Білецького. – Донецьк : Сх. вид. дім, 2001 – 2004.

Т. 1. – 2001. – 914 с.

Т. 2. – 2002. – 632 с.

Т. 3. – 2004. – 752 с.

Смирнов, В. О. Проектування збагачувальних фабрик [Текст] : навч. посіб. / В. О. Смирнов, В. С. Білецький. – Донецьк : Сх. вид. дім, 2002. – 296 с.

Самилін, В. Спеціальні методи збагачення корисних копалин [Текст] : курс лекцій / В. Самилін, В. Білецький. – Донецьк : Сх. вид. дім, 2003. – 116 с.

Білецький, В. С. Технологія збагачення корисних копалин [Текст] : посіб. / В. С. Білецький, В. О. Смирнов. – Донецьк : Сх. вид. дім, 2004. – 272 с.

Мала гірничо-енциклопедія [Текст] : [в 2 т.] / за ред. В. С. Білецького. – Донецьк : Донбас, 2004 – 2007.

Т. 1. – 2004. – 604 с.

Т. 2. – 2007. – 652 с.

Манець, І. Г. Російсько-український словник із техногенної безпеки та екології [Текст] / І. Г. Манець, В. С. Білецький, Ю. П. Яценко ; за ред. Б. А. Грядущого. – Донецьк : Донбас, 2004. – 576 с.

Білецький, В. С. Переробка і якість корисних копалин [Текст] : курс лекцій / В. С. Білецький, В. О. Смирнов – Донецьк : Сх. вид. дім, 2005. – 324 с.

Смирнов, В. О. Фізичні та хімічні основи виробництва [Текст] : навч. посіб. / В. О. Смирнов, В. С. Білецький – Донецьк : Сх. вид. дім, 2005. – 148 с.

Смирнов, В. О. Гравітаційні процеси збагачення корисних копалин. [Текст] : навч. посіб. / В. О. Смирнов, В. С. Білецький – Донецьк : Сх. вид. дім, 2005. – 300 с.

Білецький, В. С. Хронологія гірництва в країнах світу [Текст] / В. С. Білецький, Г. І. Гайко. – Донецьк : НТШ Донец. від-ня : "Редакція гірничої енциклопедії" : УКЦентр, 2006. – 224 с.

Папушин, Ю. Л. Дослідження корисних копалин на збагачуваність [Текст] : навч. посіб. / Ю. Л. Папушин, В. О. Смирнов, В. С. Білецький. – Донецьк : Сх. вид. дім : НТШ, Донец. від-ня. – 2006. – 344 с.

Папушин, Ю. Л. Основи автоматизації гірничого виробництва [Текст] : курс лекцій / Ю. Л. Папушин, В. С. Білецький. – Донецьк : Сх. вид. дім, 2007. – 168 с.

Основи хімії і фізики горючих копалин [Текст] : підруч. / В. І. Саранчук, М. О. Ільяшов, В. В. Ошовський, В. С. Білецький. – Донецьк : Сх. вид. дім, 2008. – 640 с.

Гірництво й підземні споруди в Україні та Польщі [Текст] : нариси з історії / Г. Гайко, В. Білецький, Т. Мікось, Я. Хмура. – Донецьк : УКЦентр: НТШ Донец. від-ня : "Редакція гірничої енциклопедії", 2009. – 296 с.

Світлий, Ю. Г. Гідравлічний транспорт [Текст] : монографія / Ю. Г. Світлий, В. С. Білецький. – Донецьк : Сх. вид. дім: НТШ Донец. від-ня : "Редакція гірничої енциклопедії", 2009. – 436 с.

13 квітня

СТАЛЕВАР МАКАР МАЗАЙ

До 100-річчя від дня народження

Макара Микитовича Мазая (1910–1941)

13 квітня 1910 року в козацькій станиці Ольгінська Краснодарського краю, в родині селянина Микити Мазая народився син Макар. Батько пішов до війська і загинув під час громадянської війни, тому з восьми років хлопець тяжко працював, батрачив аби підтримати сім'ю.

У серпні 1930 року Макар разом з чотирма своїми земляками приїхав до Маріуполя і потрапив на металургійний завод. Почав працювати простим робітником. Макар був безграмотним, але дуже кмітливим і наполегливим, праця на заводі йому подобалася і згодом він став третім підручним у досвідченого металурга Максима Васильовича Махортова. Вечорами наполегливо навчався і, врешті, поступив на курси сталеварів при Дніпропетровському гірничому інституті. Через три роки він вже став першим підручним у свого наставника.

У цей час у різних галузях народного господарства поширилося соціалістичне змагання. У своїй книжці "Записки сталевара", яка була написана у 1940 році, Макар Микитович згадував: "На заводі я навчився работать, полнее и явственнее стал понимать цели в жизни, стал учиться, любил свой завод, свой цех, свою профессию. Неудивительно, что стахановское движение захватило меня и увлекло".

Макар Мазай стає засновником стаханівського руху у чорній металургії. У 1936 році він з чотирма своїми підручними за 6 годин 40 хвилин встановив рекорд виплавки сталі: домігся виплавки 15 тонн із 1 квадратного метру поду мартенівської печі. Звістка про цей світовий рекорд облетіла всю країну. За досвідом до нього приїждять з Магнітогорська, Новокузнецька, Дніпропетровська, Макіївки, Таганрога. Його методи швидкісного сталеваріння поширилися у металургійному виробництві. У 1937 році Макара направляють до Москви для навчання у Промисловій академії. У 1938 році він стає до лав Комуністичної партії. За два роки до Великої Вітчизняної війни його нагородили орденом Трудового Червоного Прапора.

Коли почалася Велика Вітчизняна війна Макар Мазай з родиною повернувся до Маріуполя і став до мартену варити сталь для фронту, але невдовзі німці зайняли місто. Знаний сталевар не встиг евакуюватися з заводом і залишився в окупації. У кінці 1941 року, з метою використання виробничої потужності Донецького вугільного басейну, окупанти створили гірничо-металургійне товариство "Схід". В Маріуполі вони намагалися відновити виробництво сталі, щоб використати її для виготовлення танків, але кваліфіковані робітники, які залишилися, не повернулися на завод, а розбіглися по селах, зник і Макар Мазай. Гестапівці вистежили і схопили його, привезли до Маріуполя. Для збереження життя Макару запропонували працювати на німецьку армію, але він відмовився. Після катування 13 листопада 1941 року його розстріляли. На той час йому виповнився лише 31 рік.

У листопаді 1948 року в Маріуполі біля металургійного комбінату ім. Ілліча Макару Микитовичу Мазая було встановлено пам'ятник. У Іллічівському районі міста його іменем названа вулиця, у місцевому музеї зберігаються матеріали про славетного металурга та його послідовників. Важливо й те, що на Маріупольському металургійному комбінаті ім. Ілліча працювала ціла династія нащадків Макара Мазая. Лише у 2007 році вийшов на пенсію його онук Олександр Ремига, який працював на заводі підручним сталевара.

Гайдишева І. В.

ЛІТЕРАТУРА

Алексеев, С. П. Три подвига Макара Мазая [Текст] // Алексеев, С. П. Будущее начинали они / С. П. Алексеев. – М., 1987. – С. 25–27.

Бондаренко, І. Макар Мазай [Текст] / І. Бондаренко. – К. : [Б.и.], 1938. – 42 с.

Заболоцкий, В. Сталевар-рекордсмен [Текст] : [М. Н. Мазай] / В. Заболоцкий // Европа – Центр. – 2007. – № 4. – С. 261.

Мазай Макар Никитович (1910–1941) [Текст] : [краткая биограф.] // Книга о Донбассе. Природа. Люди. Дела. / С. П. Булкин, А. И. Лазоренко, М. В. Миронов. – 2-е изд., перераб. и доп. – Донецк, 1977. – С. 253–256.

Мазай Макар Никитович [Текст] // История родного края (1917–1998 гг.) : учеб. пособ. для 10-11 кл. / авт. Р. Д. Лях,

В. Н. Никольский, В. Д. Нестерцова. – Донецк, 1999. – Ч. 2 – С. 313–314.

Павлов, В. П. Плавка продолжается [Текст] : [о М. Мазае] / В. П. Павлов // Памятные места Донбасса. – Донецк, 1984. – С. 99–103.

Рашевская, Г. И. Мазай Макар Никитович (1910–1941) [Текст] : [краткая биография] / Г. И. Рашевская // Талаковка: прошлое и будущее / Г. И. Рашевская, Г. А. Иваненко. – Мариуполь, 2006. – С. 410–413.

Северов, П. Макар Мазай [Текст] : [нарис] / П. Северов. – К. : Веселка, 1973. – 141 с.

12 липня

ЗАСНОВНИК СТАХАНІВСЬКОГО РУХУ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

*До 100-річчя від дня народження Петра
Федоровича Кривоноса (1910–1980)*

Петро Федорович Кривонос народився у Феодосії 12 липня (29 червня) 1910 року. Коли йому виповнилося два роки родина переїхала до Слов'янська. Його батько працював теслярем у паровозному депо .

Коли Петро Кривонос підріс, він закінчив школу фабрично-заводського навчання (ФЗН) і отримав спеціальність слюсаря-ремонтника. У 1929 році почав працювати в паровозному депо станції Слов'янськ Донецької залізниці. Працював слюсарем, кочегаром, помічником машиніста. Опанував паровоз серії "ОВ", який у народі називали "Овечкою". Пізніше він вступив до Дніпропетровського залізничного інституту, але з першого курсу його направили до Ворошиловоградської льотної школи, де після перших польотів лікарі визнали курсанта Кривоноса непридатним до льотної справи.

Він повернувся до рідного депо і почав працювати помічником машиніста у бригаді Макара Васильовича Рубана, одного з кращих фахівців-залізничників. Петро став його гідним учнем. На третьому Всесоюзному конкурсі паровозних бригад їм присуджено звання "Кращій машиніст СРСР" і "Кращій помічник машиніста СРСР".

Потім у Петра було навчання на курсах машиністів у Кременчуці. Він успішно здає іспити і стає бригадиром першого комсомольсько-молодіжного екіпажу паровозу Еу-684-37. Це той самий "Комсомолец", на якому згодом було встановлено рекорд швидкості перевезки вантажів залізницею. Спочатку – 30 км на годину, згодом 33, 34, 37. І, нарешті, вантажний потяг з вугіллям було проведено із середньою технічною швидкістю понад 40 км на годину: для цього перед підйомом відкривали великий клапан регулятора пару, розганяли потяг, що дозволяло накопичувати кінетичну енергію для подолання підйому. Новаторство було підтримано політвідділом і керівництвом залізниці. У 1929 році Кривонос стає до лав Комуністичної партії. У 1935 році, працюючи паровозним машиністом, він вперше на транспорті при водінні вантажних потягів збільшив форсировку казана паровозу, завдяки чому технічна

швидкість була підвищена вдвічі, до 46–47 км на годину. За це Кривоноса було нагороджено першим орденом Леніна. На той час йому було лише 25 років.

У машиніста із Слов'янська з'явилися послідовники, але він на лаврах не спочивав, а вигадував, міркував, діяв, встановлював нові рекорди. Наприклад – рейс з Костянтинівки до Яснуватої зайняв у нього 2 години 7 хвилин замість 3 годин 2 хвилин за графіком. Відстань Іловайськ – Микитівка Кривонос подолав за 1 годину 10 хвилин.

У квітні 1937 року Петро Кривонос очолив депо станції Слов'янськ, а у грудні його було обрано депутатом Верховної Ради СРСР.

Під його керівництвом у депо почався рух за творчий підхід до праці на кожній ділянці. Після ремонту паровозам видавали гарантійний паспорт, який забезпечував надійність праці локомотива протягом усього міжремонтного пробігу, скоротився час простою паровозів під час ремонту. Раціоналізаторам надавалась можливість максимально проявити себе. Заохочувалося дбайливе ставлення до машин, механізмів, палива. Була запроваджена злагожденість у роботі різних ділянок локомотивного депо. Під його дбайливим, фаховим керівництвом Донецька залізниця посідала перше місце у країні. За гідну працю Петра Кривоноса було нагороджено чотирма орденами Леніна, удостоєно звання Героя Соціалістичної Праці (1943), шістьма іншими орденами, а також медалями. У 1953 році П. Кривонос закінчив Московський електромеханічний інститут залізнично-будівельного транспорту ім. Ф. Е. Дзержинського і отримав призначення на посаду начальника Південно-Західної залізниці, де він пропрацював 27 років.

Делегат XVIII з'їзду ВКП(б) і XX з'їзду КПРС. Депутат Верховної Ради СРСР 1–5-го скликань. Обирався членом Центрального комітету Комуністичної партії України на XIV–XVI, XVIII–XXII з'їздах Комуністичної партії України.

У 1980 році Петра Федоровича не стало, але пам'ять про нього живе. З 1972 року стоїть на постаменті у локомотивному депо станції Слов'янськ паровоз "Комсомолец", на якому було здійснено рекорд. З 1995 року депо носить ім'я Петра Кривоноса, на його честь названа вулиця у Слов'янську, з 1971 року він є почесним громадянином міста. У Києві також є вулиця, площа і залізнична станція імені Кривоноса, встановлена меморіальна дошка в Кременчуці. У 2008

році для залізничників заснована премія Південно-Західної залізниці імені Петра Кривоноса.

Гайдишева І. В.

ЛІТЕРАТУРА

Алексеев, С. П. Пассажирский, товарный, скорый [Текст] : [о Герое Соц. Труда, железнодорожнике П. Ф. Кривоносе] // Алексеев, С. П. Будущее начинали они / С. П. Алексеев. – М., 1987. – С. 18–20.

Кривонос, П. Ф. Магістралі життя [Текст] : [розповідь Героя Соц. Праці, ініціатора стаханов. руху на залізн. транспорті] / П. Ф. Кривонос. – К. : Політвидав України, 1974. – 239 с., 1 арк. портр.

Кривонос, П. Ф. Магистралі жизни [Текст] / П. Ф. Кривонос // Нас выбрало время. – Донецк, 1987. – С. 41–47.

Кривонос Петр Федорович (12.07.1910) [Текст] : [краткая биография] // Книга о Донбассе. Природа. Люди. Дела / С. П. Булкин, А. И. Лазоренко, М. Е. Миронов. – 2-е изд., перераб. и доп. – Донецк, 1977. – С. 252–253.

Мозговой, В. И. Кривонос П. Ф. (1910) – машинист-стахановец [Текст] // Там, где было дикое поле... / В. И. Мозговой, В. Г. Ляшенко. – Донецк, 2008. – С. 295.

Павлов, В. П. Главная колея [Текст] : [о П. Ф. Кривоносе] / В. П. Павлов // Памятные места Донбасса. – Донецк, 1984. – С. 95–99.

Плотниченко, Г. Кривоносовские локомотивы [Текст] : [эпизоды из труд. биографии П. Кривоноса] / Г. Плотниченко // Совет. – 2005. – 5 авг. (№ 59). – С. 4.

Сухина, В. День вчерашний [Текст] : [о П. Кривоносе] / В. Сухина // Железнодорожник Донбасса. – 2005. – 27 мая (№ 20). – С. 2.

19 серпня

"ВІН ГОРОЮ СТОЯВ ЗА ДОНБАС"

До 90-річчя від дня народження

Володимира Івановича Дегтярьова (1920–1993)

Володимир Іванович Дегтярьов народився 19 серпня 1920 року в м. Ставрополь в сім'ї робітника. Вищу освіту отримав у Московській гірничій академії. Трудову діяльність розпочав у тресті "Хакасвугілля" Красноярського краю у 1942 у році. За два роки (1944) його направляють на відновлення шахт Донецького вугільного басейну. На Донбасі він працював начальником ділянки шахти, головним інженером, начальником тресту "Чистяковантрацит" (зараз "Торезантрацит"). Пізніше посідає відповідальні партійні та державні посади: з 1957 року – другий секретар Донецького обласного комітету Компартії України, голова ради народного господарства Донецького економічного району, у 1963–1976 роки – перший секретар Донецького обкому Компартії України, член Політбюро ЦК КПУ, член ЦК КПРС, депутат Верховної Ради СРСР та Верховної Ради УРСР, Донецької обласної ради. У 1976–1987 роки – голова Комітету держтехнагляду при Раді Міністрів УРСР.

За роки перебування Дегтярьова на чолі області Донецьк пройшов шлях від робітничого міста до науково-культурного, індустріального центру. Усі сфери промисловості працювали на повну потужність. Так, у 1960 році на металургійному заводі ім. Леніна (зараз Донецький металургійний завод) стала до ладу найбільша в світі установка для безперервного розливання сталі. На Всесвітній виставці в Брюсселі її удостоєно найвищої нагороди – диплома "Гран-прі".

Важливу роль в активізації інтелектуального життя Донбасу зіграло створення в 1965 році в Донецьку наукового центру АН УРСР. До його складу увійшли: фізико-технічний інститут (зараз Донецький фізико-технічний інститут ім. О. О. Галкіна НАН України), відділення економіко-промислових досліджень інституту економіки АН УРСР, обчислювальний центр (зараз Інститут прикладної математики і механіки НАН України), ботанічний сад.

У вересні 1965 року Донецьк стає університетським містом.

До кінця 1965 року в Донецьку діяли 21 науково-дослідний і проектний інститути, 22 вищі та середні спеціальні учбові заклади.

У 1970 році ЮНЕСКО визнає Донецьк найкращим промисловим центром світу за благоустроєм та кількістю зелених насаджень.

1976 року шахтарська столиця стає містом мільйону троянд.

За наполегливу та віддану працю Володимир Іванович був нагороджений: медаллю "За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр." (1945), орденом Трудового Червоного Прапора (1947), медаллю "За відновлення вугільних шахт Донбасу" (1948), отримує звання Героя Соціалістичної праці і орден Леніна (1957). Це був перший орден Леніна з чотирьох, ще три ордени Леніна Дегтярьов отримав у 1966, 1970, 1973 роках.

Помер Володимир Іванович у 1993 році в Києві, похований на Байковому кладовищі.

На головній вулиці Донецька у 2001 році встановлено пам'ятник В. І. Дегтярьову.

Литвин Т. С.

ЛІТЕРАТУРА

Публікації В. І. Дегтярьова

Дегтярев, В. И. Производительность труда на шахтах Донбасса [Текст] / В. И. Дегтярев. – К. : Техніка, 1969. – 153 с.

Дегтярев, В. И. Сельский слесарь [Текст] / В. И. Дегтярев. – М. : Колос, 1984. – 127 с.

Дегтярев, В. И. Химия – ударный фронт [Текст] / В. И. Дегтярев. – Донецк : Донбасс, 1964. – 46 с.

Про В. І. Дегтярьова

Бабенко, А. С. Две незабываемые встречи с [В. И. Дегтяревым] [Текст] // Бабенко А. С. Как это было (воспоминания и размышления) / А. С. Бабенко. – Донецк, 2003. – С. 9–11.

Вспоминая Владимира Дегтярева [Текст]: [краткая биограф. справка] // Донецкий кряж плюс. – 2007. – 6–12 июля.

Дегтярев Владимир Иванович [Текст] // Годы и люди Донетчины / авт.-сост. В. И. Ляшко. – К., 2001. – С. 98–100.

Дегтярьов Володимир Іванович (1920–1993) [Текст] // Керманічі Донецького краю / уклад. Т. М. Дрьомова, [та ін.]. – Донецьк, 2007. – С. 109–111.

Зоц, І. Він горою стояв за Донбас [Текст] : [нарис. зі спогадів про В. І. Дегтярьова] / І. Зоц // Донеччина. – 2007. – 6 лип.

Мазитова, Л. З. Владимир Дегтярев. История руководителя, который был предшественником Виктора Януковича [Текст] / Л. Мазитова // Российский кто есть кто. – 2007. – № 3. – С. 45–51.

Мазитова, Л. З. В. Дегтярев. Личность на фоне эпохи [Текст] : [истор. очерк] / Л. З. Мазитова. – Донецк : Восточ. изд. дом, 2005. – 136 с.

Орлова, Д. И одна на двоих судьба, и одна на двоих биография [Текст] : [о В. И. Дегтяреве] / Д. Орлова // Позитив. – 2007. – № 2. – С. 2.

Сургай, Н. С. Дегтярев Владимир Иванович [Текст] // Сургай Н. С. Выдающиеся горные инженеры и специалисты угольной промышленности Украины / Н. С. Сургай, С. П. Фищенко. – К., 2003. – С. 135.

Третий "дегтяревский" этап (1917–1985 гг.) // Донбасс с высоты свободного полета / авт. текста В. И. Мозговой. – Донецк, 2003. – С. 114, 176–197.

20 жовтня

РІДНИМ КРАЄМ ВІДЗНАЧЕНИЙ

*До 65-річчя від дня народження
Олександра Яковича Гросова (1945)*

Нива просвітництва в усі часи вимагала відданих ідеї людей, які попри всі негаразди несли знання, намагалися зробити надбанням кожної людини книгу та інформацію.

Бібліотечна професія, така необхідна, але й така непомітна в житті суспільства, дала Донеччині особистість, яка зробила значний внесок в розвиток культури й освіти регіону.

Олександр Якович Гросов народився 20 жовтня 1945 року в с.Старий Лескен Кабардино-Балкарської АРСР. Закінчив Купінську середню школу на Білогородщині, Харківський державний інститут культури. Біля 30 років він очолював науково-методичний відділ Донецької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Н. К. Крупської. Період його роботи співпав із централізацією мережі бібліотек, оптимізацією комплектування бібліотечних фондів, впровадженням новітніх інформаційних технологій, перебудовою організаційно-методичної діяльності, створенням нового комунікативного середовища. Він творчо працював над Концепцією розвитку бібліотечної справи Донецької області, спрямовував свою увагу на вирішенні нагальних проблем, мріяв, щоб кожна бібліотека стала "відкритою" для своїх читачів, мала високий авторитет серед населення.

О. Я. Гросов стояв біля витоків створення обласної бібліотечної асоціації (1990), Української бібліотечної асоціації (1995), бібліотечного факультету Донецького інституту соціальної освіти (1992). Він гідно представляв бібліотечну спільноту Донеччини на сесії ІФЛА (Мінськ), засіданнях президії Бібліотечної Асамблеї Євразії (Москва), Надзвичайному з'їзді бібліотекарів (Київ), інших професійних заходах. Олександр Якович – автор численних науково-практичних статей, які друкувалися у професійних періодичних виданнях та наукових збірках.

А ще є у нього духовне тяжіння до краєзнавчої праці. Цікавими є його дослідження зв'язків з донецьким краєм багатьох знаних людей: поетів Пушкіна О. С., Стуса В. С., барона Корфа М. О., музиканта

Саварі С. В. та ін. Аж ніяк не обминеш діяльності О. Я. Гросова в пошуково-видавничому агентстві "Книга Пам'яті України", Донбаському історико-літературному музеї Василя Стуса (м. Горлівка). З 20 жовтня 2009 року Олександр Якович обраний головою Донецької міської організації краєзнавців Національної спілки краєзнавців України.

Також він є обдарованим літератором, автором понад 20 книг поезії та прози: "Светлые ключи", "Россыпи", "Зигзаг", "Дивосвіт бібліотек", "Боль", "Только ты", "Струны сердец" та ін., редактором багатьох колективних збірок членів Клубу творчої інтелігенції м. Донецька "Світоч". Твори О. Я. Гросова увійшли до фундаментальної антології "Украина. Русская поэзия. XX век", літературних альманахів, що вийшли з друку на теренах Донеччини, Крима, Слобожанщини, в Росії.

Олександр Якович – член Міжнародного співтовариства письменницьких спілок, голова обласного осередку Всеукраїнської творчої спілки "Конгрес літераторів України", член Національної спілки журналістів України.

За багаторічну плідну працю О. Я. Гросова нагороджено знаком Міністерства культури УРСР "Ударник 10-й п'ятилетки", почесною відзнакою Української бібліотечної асоціації "За внесок у бібліотекознавство" та ін., він є лауреатом обласної літературної премії ім. В. Сосюри.

У нього і сьогодні дуже насичене життя. Працює начальником відділу реалізації в ТД "Кніто". Зустрічається з творчою молоддю. Приймає активну участь у масових заходах, виносить на розсуд читачів нові твори.

Приходько І. Ф.

ЛІТЕРАТУРА

Публікації О. Я. Гросова

Боль: Стихотворения разных лет [Текст]. – Донецк : Регина, 2008. – 36с.

Венок памяти [Текст]. – Мариуполь : Информменю, 1997. – 64 с.

Дивосвіт бібліотек [Текст] : нариси, вірші, статті. – Донецьк : Перша лінія, 2001. – 92 с.

Зигзаг [Текст] : стихи. – Донецк : Флинт, 1997. – 23 с.

Окна [Текст] : стихи. – Донецк : Лебедь, 1995. – 37 с.
Россыпи [Текст] : стихи. – Донецк : Лебедь, 1994. – 47 с.
Светлые ключи [Текст] : стихотворения разных лет. – Донецк : Регина, 2000. – 84 с.
Только ты [Текст] : стихотворения. – Донецк: Регина, 1999. – 48 с.
Бібліотечна асоціація: становлення і діяльність [Текст] // Веч. Донецк. – 2000. – 24 окт.
Взметнулся Пушкин гордо над веками [Текст] // Отражение. – 2003. – № 1. – С. 23.
Донецкий эксперимент [Текст] // Библиотека. – 1994. – № 7. – С. 47–49.
Еволюція бібліотек у новій технічній та соціокультурній ситуації [Текст] // Схід. – 1996. – № 7. – С. 43–51.
Майстер української карикатури [Текст]: до 70-річчя М. М. Капусти // Донеччина. – 2008. – 31 серп.
Роздуми про духовну еліту [Текст] // Вісн. НАН України. – 1994. – № 5. – С. 96–99.
Творча сила суспільства [Текст] // Укр. культура. – 1993. – №11/12. – С.8–9.

Про О. Я. Гросова

Василько, Л. Его души стремительные строки [Текст] / Л. Василько // Родное Приазовье. – 1999. – 20 янв.
Герланец, В. Неповторимый голос у любви [Текст] / В. Герланец // Веч. Донецк. – 2005. – 22 окт.
Мостович, Н. Поэт, редактор, гражданин [Текст] / Н. Мостович // Калиновка. – 2005. – 24-30 окт. – С. 2.
Наши поздравления [Текст] : [поздравление Библ. Ассамблеи Евразии с 55-летним юбилеем] // Вестн. БАЕ. – 2001. – № 1. – С. 96.
Руденко, М. Снимки времени [Текст] / М. Руденко // Родина. – 1998. – 14-20 марта.
Рыбальченко, С. Жизненный альбом донецкого поэта [Текст] / С. Рыбальченко // Снежнян. жизнь. – 2002. – 25 дек.
Тарнавский, С. Путь к себе [Текст] / С. Тарнавский // Наш дом. – 2004. – 26 марта.
Творческий вечер донецкого поэта Александра Гросова в Киеве [Текст] // Жизнь. – 2003. – 8 окт.
Хто є хто у видавничій і бібліотечній справі [Текст] : довідник. – К. : Кн. палата України, 1999. – С. 35–36.

26 жовтня

ВІН МУЗИКОЮ УКВІТЧУЄ ЖИТТЯ

До 75-річчя від дня народження

Олександра Миколайовича Рудянського (1935)

Музичні зустрічі з митцем О. М. Рудянським породжують ні з чим не зрівняну інтелектуальну насолоду, ніби занурюєшся у своєрідну індивідуальну "композиторську ноосферу", сповнену ясних думок, глибоких знань, шляхетної краси душевних порухів.

З іменем композитора пов'язана яскрава сторінка історії музичного мистецтва Донбасу. Його опери, балети, твори для хору і симфонічного оркестру, увертюри, кантати, віолончельний концерт, струнні квартети, вокальні цикли, романси, музика до театральних вистав – це один з найяскравіших етапів культурно-художнього розвитку шахтарського краю.

О. М. Рудянський народився 26 жовтня 1935 року на золотоносній копальні Червоний Урал Висимського району Свердловської області. Згодом він закінчив Свердловську військово-музичну школу (1951), Московське музичне училище (1957), Московський музично-педагогічний інститут ім. Гнесиних по класу композиції всесвітньо відомого композитора, професора Хачатуряна А. (1963). Перед тим, як приїхати до Донецька (1977), митець тривалий час жив і працював у Алма-Аті. Сьогодні він завідувач кафедри композиції і сучасних музичних технологій Донецької державної музичної академії ім. С. С. Прокоф'єва.

Музика композитора-земляка просякнута світлим світовідчуттям, відображає любов до життя. Звідси багатогранність його творчості, що охоплює широку амплітуду подій, образів, пов'язаних з минулим і сьогоденням, з епосом, лірикою і драмою. Написання музики, викладацька, просвітницька діяльність, вивчення українського, казахського, російського фольклору розширили художній світогляд композитора, сформували його власний творчий метод. У операх "Данко", "Чумацький шлях Тараса", балетах "Піке у безсмертя", "Підкорення вогню", "Легенда про жовтий степ", музичних сценах "Тополинка моя у червоній косинці", кантаті "Мамаїв курган", "Героїчній поемі" для симфонічного оркестру, симфонічній поемі "Донбас", концертино для віолончелі з оркестром, "Шкільному

концерті" О. М. Рудянський заявляє про себе як композитор яскравого романтичного обдарування, що тяжіє до сучасної і історичної проблематики. Використовуючи особливий інтонаційний склад і оригінальне сполучення інструментів, композитор відтворює атмосферу і специфіку звучання музики різних країн світу. В сфері жанровості і в доборі прийомів він також виявляє схильність до переосмислення рис неокласицизму, асиміляція яких – одна з характерних ознак сучасної музики в цілому.

О. М. Рудянський – заслужений діяч мистецтв України, член Національної спілки композиторів України, лауреат багатьох музичних фестивалів і конкурсів, має державні відзнаки і нагороди.

Він і сьогодні напружено і самовіддано працює, гідно презентує українську культуру у світі. І хоча час невловимо спливає, приходять нові покоління, але традиції видатного донецького митця живуть і розвиваються.

Гросов О. Я.

ЛІТЕРАТУРА

Публікації О. М. Рудянського

Апрель. [Текст] : сб. песен. – Алма-Ата : Жалын, 1976. – 51 с.

Концертино для виолончели с оркестром. [Текст]. – Донецк : [Б. и.], 2009. – 82 с.

Мой город тюльпанов и роз. [Текст] : лирич. песни для голоса и фп. – Донецк : ДГМА, 2007. – 108 с.

Музыкальная летопись. [Текст] : докум. моногр. – Донецк : ДГМА, 2005. – 176 с.

Семь божественных нот (из воспоминаний композитора) [Текст]. – Донецк : Побутсервіс, 2003. – 150 с.

Шлях Тараса [Текст] : опера на дві дії, п'ять картин / Лібрето В. Юренка, В. Реви. – Донецьк : Алекс, 2008. – 242 с.

Про О. М. Рудянського

Журавлева, О. Звучит тема Донбасса [Текст] // Веч. Донецк. – 1985. – 25 окт.

Забайкевич, М. Романтика і сучасність [Текст] / М. Забайкевич // Музика. – 1984. – № 2. – С. 13–14.

Кіреєва, Т. Про творчість Олександра Рудянського [Текст] // Кіреєва, Т. Донбас: культура і мистецтво. / Т. Кіреєва. – Донецьк, 1999. – С. 131–153.

Савари, С. Встречи с музыкой и музыкантами [Текст] / С. Савари // Веч. Донецк. – 2004. – 22 сент.

Савари, С. Камерная музыка А. Рудянського [Текст] / С. Савари // Веч. Донецк. – 2006. – 11 дек.

Тюрин, Ю. Поэма о трудовом подвиге [Текст] / Ю. Тюрин // Сов. балет. – 1982. – № 2. – С. 6–7.

Ущапівська, О. Опера Олександра Рудянського "Шлях Тараса": нотатки про діалогічність художнього мислення [Текст] / О. Ущапівська // Наукові записки. Сер. мистецтвознавство. – Тернопіль, 2009. – № 1. – С. 3–8.

Шуміліна, О. Озеро білих лотосів [Текст] / О. Шуміліна // Культура і життя. – 2002. – 15 трав.

ДОСЛІДНИК ГЕОЛОГІЧНОЇ БУДОВИ ДОНЕЦЬКОГО КРАЮ

До 220-річчя від дня народження

Євграфа Петровича Ковалевського(1790 або 1792–1867)

Є. П. Ковалевський – видатний вчений, організатор, державний діяч, має численні нагороди та звання, заклав основу дослідження надр Донбасу, здійснив прогноз щодо значних покладів вугілля та кам'яної солі.

Євграф Петрович Ковалевський народився у дворянській родині в Харківській губернії. У родинному маєтку Ковалевських гостювали: Квітка-Основ'яненко, Гулак-Артемівський, Котляревський, Гребінка, український філософ Григорій Сковорода, якому була відведена особиста кімната, у цьому маєтку він помер і був похований. Оточення цих людей вплинуло на формування світогляду Євграфа.

У 1810 році він з відзнакою закінчив один з найкращих учбових закладів Росії – Петербурзький гірничий кадетський корпус (пізніше мав назву гірничий інститут) і присвятив значну частину життя геології.

Трудову діяльність у Донбасі Ковалевський розпочав на Луганському ливарному заводі практикантом. Вивчаючи передові, на той час, технології і обладнання, опановуючи всі деталі виробництва, він пише "Краткое описание устройства и работы Луганского литейного завода в виде полугодового отчета, представленного практикантом Ковалевским" – унікальний документ, який став своєрідною енциклопедією для молодих інженерів. Закінчивши стажування, розпочинає самостійну працю при "господине горном начальнике". Йому доручено слідкувати за роботою рудників, займатися пошуками нових покладів вугілля. Обдарованому молодому інженеру присвоюють звання маркшейдера 9-го класу. Поступово геологія захоплює його все більше, він переконується у необхідності детального дослідження надр Донецького кряжу.

У 1816 році Ковалевського було переведено до Санкт-Петербургу і зараховано до Департаменту гірничих і соляних справ, а в наступному році його призначають чиновником для особистих доручень і секретарем Департаменту. У 1818 році його відряджають у Донецький край з особистим дорученням "...изыскать средства к скорейшему и удобнейшему устройству Луганского завода" і

оглянути бахмутські та слов'янські соляні родовища, які Департамент мав намір перевести до державного управління.

За його ініціативи, у лютому 1819 року, Департамент направляє керівнику Луганського ливарного заводу листа, в якому пропонує організувати у околицях розвідку корисних копалин. Створені пошукові партії поклали початок систематичному дослідженню надр Донбасу, паралельно Євграф Петрович старанно аналізував результати геологічних розвідок, проведених дослідниками, особисто вивчав Донецький кряж і наніс на карту кордони покладів різних корисних копалин. Одержаної інформації було недостатньо і Ковалевський організовує ще три пошукові експедиції. З початку 1822 року його призначають начальником креслярського Департаменту гірничих і соляних справ.

Невдовзі Євграф Петрович стає членом Комітету з устрою гірничих заводів. З травня 1825 року його призначають директором Департаменту гірничих та соляних справ. У 1826 році – відряджають як берг-інспектора на Луганський ливарний завод з метою його реорганізації та відновлення.

Продовжуючи узагальнювати дані колишніх і нових досліджень, використовуючи найновіші відкриття про устрій земної кори, він складає першу карту геологічного устрою Донбасу. У 1827 році "Горный журнал" друкує його статтю "Опыт геогностических исследований в Донецком горном кряже". Ця праця поставила Євграфа Ковалевського у перші ряди дослідників краю. Тут були визначені кордони кряжу (який він назвав "Донецьким") і надана характеристика його внутрішнього складу.

У 1829 році у тому ж журналі було опубліковано фундаментальну працю "Геогностическое обозрение Донецкого горного кряжа", яку, практично одночасно, видано окремою книжкою. Значення цієї праці для розвитку гірничої справи і усієї промисловості України важко переоцінити. Ковалевський вказав на економічну доцільність промислових розробок корисних копалин: "До сих пор Донецкий горный кряж занимал наше внимание как предмет, любопытный для науки. Но в наше время ученые сведения ценятся по мере тех выгод, которые приклад оных доставить может... По сие время открыты в нем каменный уголь, руды железные и свинцовые вместе с цинковыми, отчасти медными, поваренная соль, алебастр, рисовальный сланец, точильный, жертвенный, аспидный и строительный камень". Систематизуючи одержані матеріали, вчений

не тільки відмітив три типи знайденого вугілля (коксуєчий, антрацит і "худий"), але і відобразив, де кожний з них треба шукати. Також старанно і точно він описав, де розташовані інші корисні копалини. У його книзі наведено карти Донецького кряжу, які є прототипом сучасних геологічних карт, а також розрізи пластів.

Не зважаючи на невелику кількість відомостей щодо геології Донбасу і стислий час написання "Геогностического обзрения...", ця праця може вважатися науковим подвигом, створенню якого сприяли не тільки енциклопедичні знання автора, але й любов до краю, де жили його предки. Своїми дослідженнями Євграф Ковалевський відкрив перспективи розвитку промисловості не тільки Донбасу, але й усієї України.

Гайдишева І. В.

ЛІТЕРАТУРА

Ковалевский Евграф Петрович (10 (21). 12. 1790 – 18 (30). 3. 1867) [Текст] : [краткая биограф.] // БСЭ. – 3-е изд. – М., 1973. – Т. 12. – С. 356.

Ковалевский Евграф Петрович (10 (12). XII 1790 или 1792. – 18 (30). III 1867) [Текст] : [краткая биограф.] // УСЭ. – К., 1981. – Т. 5. – С. 143.

Ковалевський Євграф Петрович (1790 або 1792 – 30. III 1867) [Текст] : [скорочена біограф.] // УРЕ. – К., 1961. – Т. 6. – С. 516.

Альтер, М. С. Давший имя региону [Текст] / М. С. Альтер // Веч. Донецк. – 1987. – 20, 21, 22 апр.

Шарапов, П. Первый картограф донецких недр [Текст] / П. Шарапов // Комсомолец Донбасса. – 1955. – 9 февр.

ХАРЛАМІВСЬКА СОЛЯНА КОПАЛЬНЯ

До 125-річчя створення

Харламівська соляна копальня була однією з перших та найбільших у Донбасі. Вона закладена у 1882 році "Товариством для розробки кам'яної солі і вугілля в Південній Росії", її будівництво закінчено у 1885 році. Шахта була розташована на землях дворянина Глевтієнка С. М. та Іллінівської волості біля станції Кудрявка на правому березі річки Бахмутка (зараз територія м. Соледар). Проходка шахти велася іноземними фахівцями – італійцями та бельгійцями. Копальня включала дві шахти – головну (глибиною 170 м) та вентиляційну (глибиною 90 м). Видобуток солі проводився камерним методом із залишенням ціликів соляного шару. Розроблявся Брянцевський шар солі. Камери мали ширину до 17 м, висоту 22–33 м, довжину 200–600 м. з шириною ціликів до 12 м. У 1891–1895 роках діяв і солевиварний завод, його виробництво складало до 450 тис. пудів на рік.

У перші роки роботи шахти навколо неї виникло шахтарське селище – Харламівка. Його жителями стали вихідці з Курської та Орловської губерній. На шахті працювали і мешканці навколишніх сіл. У 1895 році у селищі побудували церкву Вознесіння.

До революції за обсягом видобутку копальня поступалася лише Брянцевській соляній шахті. У 1903 році, наприклад, було видобуто найбільше – 7505 тис. пудів кам'яної солі, у 1913 – 5930 тис. пудів. На копальні працювало 88 гірників та 159 допоміжних робітників.

У 1916–1921 роки копальня була затоплена, а з 1922 року запрацювала як рудник ім. Т. Г. Шевченка. У 1923 році у шахтарському селищі проживало 440 чоловіки та 473 жінки.

У 20-ті роки ХХ ст. у зв'язку із значною концентрацією виробництва в краї затоплювались малорентабельні соляні шахти. Копальня ім. Т. Г. Шевченка разом з Брянцевським рудником подовжували видобувати сіль. Електропостачання копальні здійснювалося від підстанції "Новий Карфаген" електростанції заводу "Донсода", для чого була обладнана знижуюча підстанція, встановлені два трансформатори. Усі парові машини, окрім підйомної, замінені електродвигунами (солемлин, динамо).

На початку 20-х років у селищі копальні створюються перші комсомольські та піонерські загони. Одна з двох вечірніх

загальноосвітніх шкіл для малограмотних робітників у Соледарі була відкрита на Шевченківській копальні у 1924 році.

У 1940–1941 роки директором шахти ім. Т. Г. Шевченка був Новиков Кузьма Олексійович, 1905 року народження. З 1934 по 1940 роки він працював відповідальним секретарем та головою ЦК Спілки робітників соляної промисловості СРСР.

З початком Великої Вітчизняної війни шахту затопили. Внаслідок чого тут утворилися три, а потім сім провалин, заповнених розсолем. Після війни діяльність шахти не була відновлена, територія стала неофіційною зоною відпочинку. Певний час над водою однієї з провалин було видно верхівку похиленого копра шахти. Нещодавно тут утворилася ще одна провалина. Територія є зараз небезпечною і огорожена.

Історія Харламівської соляної шахти є невід'ємною складовою частиною історії розвитку соляної промисловості України.

Кравець Д. П.

ЛІТЕРАТУРА

Городское население Донецкой губернии по общесоюзной переписи 15 марта 1923 г. по 143 пунктам [Таблицы] // Статистика Донбасса. – 1923. – № 2. – С. 15.

Горшков, В. П. Соль земли Донецкой [Текст] / В. П. Горшков, А. В. Грищенко : [в 2 ч.] – Донецк: Ред.-изд. отд. обл. упр. по печати, 1992.

Ч. 1. – 144 с.

Ч. 2. – 138 с.

Краткий обзор производственной работы Бахмутского соляного треста за апрель-июль м-цы 1923 г. (по отчетам Бахсолетреста) [Текст] // Хозяйство Донбасса. – 1923. – № 36/37. – С. 19–22.

Л. Я. С. Состояние работ по электрофикации солерудников Бахмутского района (по материалам комиссии НКРКИ СССР) [Текст] // Хозяйство Донбасса. – 1923. – № 42/43. – С. 7–10.

Народное хозяйство Донбасса [Текст] / сост. Л. Ф. Шипко-Чередниченко. – Харьков : [Б. и.], 1927. – С. 138.

Рыльский. Большое дело [Текст] // Спутник партийного работника Донбасса. – 1924. – № 15. – С. 36.

ЦЕНТР З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНИХ ГАЛУЗЕЙ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

До 80-річчя від дня заснування

Приазовського державного технічного університету (1930)

Приазовський державний технічний університет (ПДТУ) – один з найстаріших і найбільших вищих навчальних закладів (ВНЗ) у південно-східній частині України, визнаний освітній, науковий і культурний центр Приазов'я. Славна історія університету невід'ємно пов'язана із створенням унікальної інженерної школи підготовки кадрів і формуванням відомих наукових шкіл, що охоплюють базові галузі: металургію, машинобудування, енергетику, транспорт, промислове і цивільне будівництво, економічні і гуманітарні науки. ПДТУ був створений у листопаді 1930 року, на базі вечірнього робочого металургійного технікуму, як Маріупольський металургійний інститут та існував як вечірній. Тут навчали фахівців без відриву від виробництва за такими спеціальностями: сталеплавильне і прокатне виробництво, механіки-конструктори, інженери-теплотехніки, інженери-термісти. У вересні 1939 року у Маріупольському металургійному інституті було відкрито денне відділення за спеціальностями: сталеплавильне і прокатне виробництво, металознавство і термообробка чорних і кольорових металів. У довоєнні роки було підготовлено 377 інженерів. У роки Великої Вітчизняної війни інститут не працював, свою діяльність він відновив у грудні 1943 року. На початку 1960-х років в інституті працювали 160 викладачів, 52 з яких мали вчену ступінь. У середині 1980-х років кількість викладачів становила вже 360 чоловік, з них 192 – докторів і кандидатів наук. Випуск фахівців усіх форм навчання протягом 20 років збільшився з 394 осіб до 1141 щорічно. Рішенням Державної акредитаційної комісії Міністерства освіти України від 9 червня 1990 року навчальний заклад отримав вищий – IV рівень акредитації. У 1993 році Міністерство освіти та науки України прийняло ухвалу № 956 від 25.11.1993 р. про надання Маріупольському металургійному інституту статусу Приазовського державного технічного університету.

Сьогодні ПДТУ на ринку освітніх послуг активно формує імідж університету європейського зразка. У рейтингу Міністерства освіти і науки України ПДТУ посідає I місце в групі навчальних закладів

гірничо-металургійного профілю. До складу ПДТУ входять: 5 інститутів, 4 технікуми, транспортний коледж, автошкола, відділення дистанційного навчання і екстернату, ліцей, 10 факультетів, що об'єднують 42 кафедри, на яких працюють 511 викладачів, у тому числі 39 докторів наук, професорів і 216 кандидатів наук, доцентів. В університеті навчається близько 16 тис. студентів та учнів. Підготовка бакалаврів, спеціалістів і магістрів здійснюється за 16 освітніми напрямками і 45 спеціальностями. За останні 10 років дипломи університету отримали більше 40 тисяч випускників, у тому числі 700 іноземних громадян з країн Європи, Азії, Африки і Латинської Америки.

Викладання ведеться з використанням новітніх освітніх методик і учбових планів, які відповідають державним стандартам освіти з урахуванням інтеграції ВНЗ у загальноєвропейський науково-освітній простір у рамках Болонського процесу. Центр комп'ютерних технологій ПДТУ об'єднує 19 комп'ютерних класів, підключених до єдиної комп'ютерної мережі вузу і всесвітньої мережі Інтернет. Професійному зростанню студентів сприяють розвиток студентської науки і численні міжнародні зв'язки ПДТУ, це дозволяє брати участь у міжнародних стажуваннях і навчатися за кордоном за програмою міжвузівського обміну студентами. Талановиті випускники продовжують навчання в аспірантурі та докторантурі, захищають дисертації і отримують наукові ступені кандидатів і докторів наук.

ПДТУ активно співпрацює з 25 вищими навчальними закладами Німеччини, Польщі, Італії, Австрії, Угорщини, Греції, Китаю, Єгипту, Туреччини, Іспанії, Російської Федерації, є учасником міжнародного проекту "Tempus", а також бере участь у міжнародній програмі "Перспективи електронної Європи", що здійснюється за ініціативи Парламентської Асамблеї Ради Європи. Наукові співробітники університету є учасниками міжнародних наукових проектів: "Інтерпорт – Маріуполь" (спільно з консорціумом "Євроімпреза", Італія), "Ремонтні технології на основі металополімерних матеріалів" (за участю Мішкольцького державного технічного університету, Угорщина), "Нанофізика поверхні в низькотемпературній плазмі" (спільно з Афінським державним технічним університетом, Греція) і успішно працюють в рамках програми "Research in Progress" ("Наука заради прогресу"), координованої Бірмінгемським університетом (Великобританія).

Щорічний об'єм наукових досліджень, що виконуються університетом і фінансуються з держбюджету, за договорами з підприємствами-замовниками, складає 2-3 млн грн. У проведенні науково-дослідних робіт беруть участь більше 500 наукових співробітників, викладачів і студентів.

В університеті видаються дві збірки наукових праць: "Вісник Приазовського державного технічного університету" і "Захист металургійних машин від поломок", включених до переліку ВАК України для публікації результатів дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. Спільно з Донецьким національним технічним університетом (ДонНТУ), Асоціацією механіків "АссоМ" (м. Донецьк) і "Технопарком ДонНТУ "УНІТЕХ" з 2005 року видається науково-технічний і виробничий журнал "Металургійні процеси і устаткування". У вересні 2005 року університет удостоєний золотої медалі Міжнародного салону винаходів і нових технологій (м. Севастополь) за інноваційні розробки в галузі фундаментальних і прикладних наук. Нагороджений золотою медаллю "Генрі Коанда", почесним дипломом і золотим кубком Румунського Форуму винахідників (м. Бухарест) за запатентовані розробки, що знайшли застосування в промисловості.

Успіхи університету в сфері освіти і науки відзначені численними нагородами вітчизняних і зарубіжних виставок. Він є лауреатом національного рейтингу "100 кращих підприємств України" і нагороджений медаллю "Сучасна освіта в Україні". Рішенням науково-експертної ради Асамблеї ділових кіл національної іміджевої програми "Лідери ХХІ сторіччя" університет у 2007 році удостоєний міжнародної нагороди "Лаври слави". Ця нагорода встановлена Міжнародною корпорацією соціального партнерства "Europe Business Assembly" (Оксфорд, Англія). У щорічному рейтингу ВНЗ України в номінації "Технічні і технологічні вузи" за вагомий внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців і впровадження інноваційних освітніх технологій ПДТУ в кінці 2007 року вручена вища нагорода рейтингу – "Софія Київська".

За багаторічну науково-педагогічну діяльність і розвиток вищої освіти в Україні в квітні 2008 року ПДТУ удостоєний звання "Лідер національної освіти". Почесне звання надане університету на рейтинговій міжнародній виставці "Освіта і кар'єра – Абітурієнт 2008", організованій у м. Київ Міністерством освіти і науки України і

Академією педагогічних наук за участю понад 200 ВНЗ України, університетів Франції, Фінляндії, Швейцарії, Австрії, Великобританії, США, Канади, Ірландії, Польщі, Естонії, Латвії, а також агентств з навчання та найму персоналу і фірм, що пропонують учбові та освітні програми за кордоном. На тій же виставці ПДТУ став переможцем у номінації "Інноваційний розвиток і сучасні педагогічні технології", запровадженої Міністерством освіти і науки України. Університет нагороджений почесним дипломом і ексклюзивним призом. 29 червня 2009 року за рішенням відомого Європейського сертифікаційного центру "Тюф Норд" у системі менеджмента якості освіти відповідно до міжнародного стандарту ISO-9000 та в системі екологічного менеджмента відповідно до стандарту ISO-14000, ПГТУ, першому в Україні, вручені сертифікати, що підтверджують європейський рівень ВНЗ.

Рябухін А. В., Гайдишева І. В.

ЛІТЕРАТУРА

Alma mater металургів Маріуполя [Текст] // XI Міжнародний Академічний рейтинг "Золота Фортуна". – К., 2004. – С. 169.

Волошин, В. С. ПГТУ – в первой десятке лучших университетов Украины [Текст] / В.С. Волошин // Приазов. рабочий. – 2007. – 26 дек.

Волошин, В. С. Прорыв приазовского гостехуниверситета на рынок труда и высшего образования Испании [Текст] : [эксклюзив. интервью ректора ПГТУ В. Волошина / записал И. Семусев] // Приазов. рабочий. – 2007. – 30 авг.

Жулиева, Е. Сенаторы отметили десятилетие [Текст] : [студ. самоуправление в ПГТУ] / Е. Жулиева // Ильичевец. – 2006. – 7 дек.

Ивашко, А. На базе кафедры украиноведения ПГТУ – конкурс декламаторов польской литературы [Текст] : [второй регионал. конкурс декламаторов польск. поэзии и прозы] / А. Ивашко // Приазов. рабочий. – 2007. – 28 нояб.

Коваль, Т. В ПГТУ встречали магистров из Египта: [междунар. связи] [Текст] / Т. Коваль // Приазов. рабочий. – 2008. – 8 авг.

Коваль, Т. Выдающимся выпускникам ПГТУ посвящалось [Текст] : [в перв. корпусе ПГТУ открыли фотостенд "Выдающиеся выпускники"] / Т. Коваль // Приазов. рабочий. – 2008. – 4 нояб.

Коваль, Т. ПГТУ – "Лидер национального образования" [Текст] : [пресс-конференция ректора ПГТУ В. Волошина] / Т. Коваль // Приазов. рабочий. – 2008. – 6 мая.

Маликов, В. В. Приазовський державний технічний університет (ПДТУ м. Маріуполь) [Текст] / В. В. Маликов // Весь Мариуполь. – Мариуполь, 2003. – С. 293–295.

Новый тренинговый центр логистики и транспортного менеджмента – в ПГТУ [Текст] // Приазов. рабочий. – 2008. – 6 февр.

Подписание договора о сотрудничестве между Техническим университетом в Мариуполе и Горно-металлургической академией в Кракове [Текст] // Zródło. – 2007. – № 5. – С. 2.

Приазовский государственный технический университет [Текст] // Донецкая область. Наука и техника. Золотое сечение / О. Дубенук [и др.]. – Донецк, 2002. – С. 112–113.

Уварова, А. Об очередном успехе ПГТУ – двух международных научно-исследовательских проектах в рамках европейской программы TEMPUS [Текст] / А. Уварова // Ильичевец. – 2007. – 21 июня.

Уварова, А. Первая пятилетка Вячеслава Волошина [Текст] : [итог. пресс-конференция ректора ПГТУ] / А. Уварова // Ильичевец. – 2008. – 3 июня.

Усова, Т. Технический университет расширяет сферу международного сотрудничества [Текст] / Т. Усова // Азов. машиностроитель. – 2007. – 24 июля.

Щербак, Ю. Расширяют доступ к знаниям [Текст] : [в ПГТУ открылся компьютер. центр отд. дистанц. обучения и экстерната] / Ю. Щербак // Донбасс. – 2008. – 18 апр.

КОЛИСКА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДОНЕЧЧИНИ

*До 75-річчя від дня заснування
Донецького музичного училища*

Донецьке музичне училище є одним із найстаріших музичних навчальних закладів Східного регіону. Засноване постановою II з'їзду Донецької обласної ради в 1935 році воно стало справжньою кузницею висококваліфікованих виконавських та педагогічних кадрів для професійних музичних колективів і шкіл естетичного виховання Донбасу.

Початок яскравої творчої біографії колективу талановитих однодумців пов'язаний з іменами професорів: Шепелевського А. М., Гуровича Е. І., Едельштейна Г. М., Полубоярова І. І., Ривкіна М. А., Панаєвой Е. Н., Бродського Н. М., Миргородського І. Г., Солохи С. З., Варламова С. С., Сидоренка В. В., Степановського Л. І., Казакова М. П., Кочуєва І. А., Дніпровського Л. Ф., Каплінської О. І., Константинова Б. І., Цешковського А. А., Векслера Б. І., Шполянського Л. С., Вакар Н. С., Шевченка М. К. та багатьох інших. Вони створили потужну базу для становлення професійного виконавства практично на всіх музичних інструментах у Донецькій області, заклавши міцні традиції виховання творчо обдарованої молоді. Нинішній педагогічний склад – це високопрофесійний колектив фахівців, які проводять величезну роботу з пошуку та удосконалення форм і методів музичного навчання. Навчально-виховний процес здійснюють 114 штатних викладачі, серед яких: 2 заслужених діячі мистецтв України, 2 заслужених артисти України, 2 заслужених працівники культури України, 4 відмінники освіти, 15 викладачів-методистів, 14 старших викладачів, 14 лауреатів та дипломантів міжнародних конкурсів; 40% працівників у минулому – випускники ДМУ.

Запорукою успішної діяльності колективу стали організаторський досвід і натхнення праця директорів училища, кожний з яких доклав багато зусиль для збереження традицій, удосконалення навчального процесу, створення сучасної науково-методичної та матеріально-технічної бази. Високий професіоналізм, організаторські здібності та людські якості А. М. Шепелевського, Б. І. Векслера, І. А. Кочуєва, Л. Ф. Дніпровського, Є. О. Максименко, О. З. Горської, а також нинішнього директора – заслуженого працівника культури України

Крата В. К., сприяли не тільки чіткій та злагодженій роботі колективу, але й розкриттю творчої особистості кожного викладача і студента.

За 75 років існування підготовлено близько 5,5 тисяч фахівців. Сьогодні контингент становить 307 осіб, які навчаються за фахом "Музичне мистецтво" з 8 спеціалізацій: "Фортепіано", "Оркестрові струнні інструменти", "Оркестрові духові та ударні інструменти", "Народні інструменти", "Спів", "Хорове диригування", "Теорія музики", "Музичне мистецтво естради".

Гордістю училища є його вихованці – відомі митці: народні артисти України: Землянський В., Кочур П., Янкевич О.; народні артисти Росії: Правілов О., Шемчук Л., Зирянова Л., Гавва В.; заслужені артисти України: Ткаченко А., Цапко С, Соколова В., Хомутов В., Джамагорцян А., Зуєва Н.; заслужені артисти Росії: Перови С. і В., Бобриньова Р., Ненадовський О.; заслужена артистка Молдови Ганзел Б.; заслужені діячі мистецтв України: Стасевич В., Кукузенко Ю., Шух М., В'язовський В.; заслужені працівники культури України: Крат В., Бабаліков С та ін. Багатогранна діяльність викладачів-ентузіастів стала запорукою створення сприятливих умов для появи цілої плеяди талановитих музикантів, лауреатів і дипломантів багатьох міжнародних та всеукраїнських конкурсів і фестивалів, провідних солістів оперних театрів та симфонічних колективів не тільки України, але й зарубіжжя. До них належать: лауреат міжнародних конкурсів, солістка Віденської опери, Большого театру Росії та Донецького академічного театру опери та балету ім. А. Б. Солов'яненка – Шемчук Л., лауреат міжнародного конкурсу, солістка Віденської та Берлінської опери – Магомедова Л., лауреат міжнародного конкурсу, соліст Гамбурзької опери – Ромашин О., лауреат міжнародного конкурсу ім П. І. Чайковського, соліст Московського театру "Нова опера" – Шеремет С., соліст Державного академічного Маріїнського театру – Колеушко Д., лауреат "Гран-Прі" Міжнародного конкурсу "Мистецтво ХХІ століття" в Італії та "Academia de musica" в Португалії – Козлов В., соліст оркестру Національного театру опери та балету ім. Т. Шевченка – Зелінський А., головний диригент Національного ансамблю пісні та танцю ім. П. Вірського, народний артист України – Чеберко О., соліст Датського королівського оркестру – Ходос Г., а також лауреати та дипломанти міжнародних та всеукраїнських конкурсів Рудь М., Кисіль В., В'язовський Р., Скидан О., Полозов В., Шевченко Н.,

Маліч Л., Козлов Г., Кир'язієв М., Іваннікови Аркадій, Тимур, Павло і Володимир, Коваленко О., Лазюка Д., Григорян Д., Харченко С., Алексєєнко А., Степаненко А. та ін. Підхопивши естафету від попереднього покоління вони сприяють збереженню і подальшому розвитку кращих традицій музичного виконавства.

Результатом наполегливої праці стала також підготовка педагогічних кадрів для мистецьких навчальних закладів. Серед найбільш відомих вихованців, розквіт таланту яких почався під час навчання в ДМУ, слід відзначити: ректора Ростовської консерваторії ім. С. Рахманінова, народного артиста Росії, професора Данилова О., проректора Московської державної консерваторії ім. П. І. Чайковського, кандидата мистецтвознавства, професора Слуцьку Л., проректора Донецької державної музичної академії ім. С. Прокоф'єва, кандидата мистецтвознавства, професора Тукову Т., професорів Харківського університету мистецтв ім. І. Котляревського Золотухіна В. та Євдокімова С, професора Одеської музичної академії ім. А. Нежданової Джамагорцян А., вченого секретаря Інституту культурології Академії мистецтв України, кандидата мистецтвознавства Волкова С. та ін.

Педагогічна майстерність висококваліфікованих наставників постійно підтверджується найвищими нагородами не тільки студентів-музикознавців, але й інструменталістів, які беруть активну участь у студентських науково-теоретичних конференціях, стають лауреатами та дипломантами всеукраїнських і міжрегіональних олімпіад. Тільки за останні 10 років в музично-теоретичних олімпіадах найвищого рівня випробовували свої сили більш ніж 150 кращих вихованців училища. Серед переможців – О. Абрамов, О. Мартиненко, О. Маніліч, Д. Олефіренко, О. Базалій, В. Селівьорстова, Д. Доронькіна, А. Утіна, І. Біла, О. Тиха, Д. Купіна, Е. Бабешко, А. Попова, О. Гренадерова, Н. Суровцева, А. Медведь, І. Грек та ін. Щорічно майже всі випускники відділу "Теорія музики" та учасники олімпіад виконавських спеціалізацій продовжують освіту в вищих навчальних закладах, а окремі з них саме після участі в конкурсних змаганнях обрали новий шлях та професійно зайнялися музикознавством або композицією (О. Биков, М. Малько, А. Утіна, І. Ковресов, С. Вілка). Донецьке музичне училище визнано одним з кращих професійних закладів України, яке спроможне успішно вирішувати питання підготовки фахівців на сучасному рівні.

Н. Ф. Іжболдіна

ЛІТЕРАТУРА

Генов, Н. Первая премия первого смотра театральных спектаклей учебных заведений искусства и культуры области присуждена Донецкому музыкальному училищу / Н. Генов // Веч. Донецк. – 1995. – 17 мая.

Герланец, В. Там, где правит бал музыка [Текст] : [сегодняшний день училища] / В. Герланец // Веч. Донецк. – 1996. – 12 нояб.

Горина, Л. Праздник музыки [Текст] : [о первом зонал. открытом конкурсе камерно-инструментал. ансамблей учащихся начал. спец. учеб. заведений] / Л. Горина // Акцент Украины. – 2006. – 12 апр. (№ 54). – С. 4.

Деркачов, О. Ювілею присвячується [Текст] : [до 60-річчя Донец. муз. уч-ща] / Донеччина. – 1995. – 25 трав.

Крат, В. Плекати плани [Текст] : [у Донец. муз. уч-щі] / В. Крат // Донеччина. – 2004. – 1 жовт.

Куцева, Е. 70 лет в музыке [Текст] : [юбилей училища] / Е. Куцева // Донбасс. – 2005. – 20 мая.

Рим, П. "Премьера" – труд, вдохновение, мастерство [Текст] : [обкатка муз. программы "Премьера", подготов. студентами училища] / П. Рим // Донец. новости. – 2004. – 15-21 апр. (№ 15). – С. 12.

Сагань, М. Донецкая "Мелодия" и немцам по душе [Текст] : [ансамбль училища "Мелодия" побывал в Германии] / М. Сагань // Жизнь. – 1997. – 19 июня.

ЗМІСТ

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ У 2010 РОЦІ.....3

Гайдишева І. В.

ЗАСНОВНИК ОРГАННОЇ ШКОЛИ В УКРАЇНІ

До 100-річчя від дня народження

Арсенія Миколайовича Котляревського (1910–1994).....58

Бравун М. М., Пішванова Т. Г.

ЖИТТЯ, ПРИСВЯЧЕНЕ ТЕАТРУ

До 120-річчя від дня народження

Григорія Павловича Чайки (1890–1961).....60

Башун О. В.

ЛЮДИНА, ВІДДАНА НАУЦІ

До 60-річчя від дня народження

Володимира Стефановича Білецького (1950).....62

Гайдишева І. В.

СТАЛЕВАР МАКАР МАЗАЙ

До 100-річчя від дня народження

Макара Микитовича Мазая (1910–1941).....67

Гайдишева І. В.

ЗАСНОВНИК СТАХАНІВСЬКОГО РУХУ НА

ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

До 100-річчя від дня народження Петра

Федоровича Кривоноса (1910–1980).....70

Литвин Т. С.

"ВІН ГОРОЮ СТОЯВ ЗА ДОНБАС"

До 90-річчя від дня народження

Володимира Івановича Дегтярьова (1920–1993).....73

Приходько І. Ф.
РІДНИМ КРАЄМ ВІДЗНАЧЕНИЙ
До 65-річчя від дня народження
Олександра Яковича Гросова (1945).....76

Гросов О. Я.
ВІН МУЗИКОЮ УКВІТЧУЄ ЖИТТЯ
До 75-річчя від дня народження
Олександра Миколайовича Рудянського (1935).....79

Гайдишева І. В.
ДОСЛІДНИК ГЕОЛОГІЧНОЇ БУДОВИ
ДОНЕЦЬКОГО КРАЮ
До 220-річчя від дня народження
Євграфа Петровича Ковалевського(1790 або 1792–1867).....82

Кравець Д. П.
ХАРЛАМІВСЬКА СОЛЯНА КОПАЛЬНЯ
До 125-річчя створення.....85

Рябухін А. В., Гайдишева І. В.
ЦЕНТР З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНИХ
ГАЛУЗЕЙ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА
До 80-річчя від дня заснування Приазовського
державного технічного університету (1930).....87

Іжболдіна Н. Ф.
КОЛИСКА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДОНЕЧЧИНИ
До 75-річчя Донецького музичного училища.....92

Довідкове видання

**Календар знаменних і пам'ятних дат
Донецької області**

2010 РІК

Укладач:

І. В. Гайдишева

Редактори:

О. В. Рязанцева,

Т. С. Литвин

Наукові редактори:

О. В. Башун, канд. пед. наук,

Н. П. Авдєєнко

Відповідальний за випуск:

Л. О. Новакова

засл. працівник культури України

Комп'ютерний набір:

О. В. Потапова

Макет:

І. В. Венгренюк

Підп. до друку 25.11.2009. Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Друк різнографний. Гарнітура Times. Ум. друк. арк. 5,7

Обл.-вид. арк. 4,1. Зам. №10-112509 Наклад 120 пр.

Видавниче підприємство "Східний видавничий дім"

(Державне свідоцтво № ДК 697 від 30.11.2001)

83086, м. Донецьк, вул. Артема, 45

тел./факс (062) 338-06-97, 337-04-80